Birleşmiş Milletler Yargıçların ve Avukatların Bağımsızlığı
Özel Raportörüne Sunum

17 ve 25 Aralık yargılamalarında yargı bağımsızlığı ve savunma güvenceleri

Sunan Kuruluş
Security Studies and Rule of Law Association
SRL Swiss

9 Kasım 2026 — Gönderim sürümü

Security Studies and Rule of Law Association (SRL Swiss), İsviçre Medeni Kanunu'nun 60–79. maddeleri uyarınca kurulmuş, Cenevre merkezli, kâr amacı gütmeyen ve siyasi nitelik taşımayan bir sivil toplum kuruluşudur. Dernek; insan haklarının korunması, hukukun üstünlüğü ilkelerinin güçlendirilmesi ve güvenlik politikalarının temel haklarla uyumunun değerlendirilmesi alanlarında faaliyet göstermektedir.

Security Studies and Rule of Law Association
15 rue des Savoises, 1205 Genève, Switzerland
www.srlswiss.com • info@srlswiss.com

17 ve 25 Aralık 2013: Olayların gelişimi ve başvurunun konusu

17 ve 25 Aralık 2013'te Türkiye'de kamu görevlileri ve iş insanları hakkındaki rüşvet ve yolsuzluk iddialarına ilişkin iki ayrı soruşturma kamuoyuna yansıdı. Savcı talimatları ve hâkim kararlarıyla yürütülen bu soruşturmalar, kısa süre içinde yürütmenin açık suçlamalarının hedefi oldu. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, 4 Ocak 2014'te süreci "yargı darbesi" olarak nitelendirdi. Bu açıklama yapıldığında, soruşturmayı yürüten kişiler hakkında henüz mahkûmiyet kararı verilmemişti. [A1–A2; A28.2]

25 Aralık soruşturmasını yürüten savcı Muammer Akkaş, 26 Aralık 2013'te dosyadan alındı; yeni savcılar görevlendirildi ve önceki bazı tedbirlerin uygulanmasından vazgeçildi. 25 Temmuz 2014 tarihli kovuşturmaya yer olmadığı kararı, soruşturmacılar hakkında ceza soruşturması yapılması için bildirim de içeriyordu. Aynı yıl kolluk görevlilerine yönelik soruşturmalarda tutuklamalar yapıldı. Böylece yolsuzluk iddialarını araştıran görevlilerin mesleki işlemleri, kendilerine yöneltilen suçlamaların konusu hâline geldi. [A1, belge s. 222, 322; A2; A4, §§ 3–6]

Nisan–Mayıs 2015 sürecinde, aralarında 25 Aralık soruşturmasında görev alanların da bulunduğu tutuklular hakkında reddihâkim ve tahliye kararları verildi. Tahliye kararları uygulanmadı; bu süreçte karar veren hâkimler Metin Özçelik ve Mustafa Başer tutuklandı. Soruşturmayı yürütenlere yönelik işlemleri, tutukluluklarını inceleyen hâkimlere yönelik işlemler izledi. Başvuruda incelenen bu olaylar, 15 Temmuz 2016 darbe girişiminden önce gerçekleşti. [A1, belge s. 251; A4]

Ceza yargılamaları farklı suçlar bakımından farklı aşamalara ulaşmıştır. Yargıtay 3. Ceza Dairesi, 9 Mayıs 2023 tarihli 2021/4197 E., 2023/2716 K. sayılı ilamıyla on kişinin TCK 312 kapsamındaki mahkûmiyetini düzelterek onamış; bazı başka hükümleri ise bozmuştur. Bu kişiler arasında izin belgeleri bulunan Mehmet Fatih Yiğit, Mehmet Habip Kunt, Kazım Aksoy, Yakub Saygılı, Yasin Topçu ve İbrahim Şener de vardır. Bu altı kişi, onanan suç bakımından hükümlüdür. Bozulan casusluk isnadı hakkında 2 Aralık 2024'te verilen 18 yıllık cezalar ve diğer suçlamalara ilişkin yargılamalar, kesinleşmiş mahkûmiyetlerden ayrı ele alınmalıdır. AİHM'in Başer ve Özçelik hakkındaki 2022 tarihli kararı ise iki hâkimin ilk tutuklamasına ilişkindir. [A4; A21–A22; A35, belge s. 702–703, 711]

Bu başvurunun temel sorusu şudur: Savcı talebi ve hâkim kararıyla yapılan işlemler, sonradan hangi gerekçeyle bunları uygulayan polislerin suç fiili sayılmıştır? Tedbir kararlarını veren bazı hâkimler mesleklerini sürdürüp üst görevlere atanırken, tutuklular lehine karar veren Başer ve Özçelik'in tutuklanması, sonraki hâkimlerin karar serbestisini nasıl etkilemiştir? Soruşturmayı kapatan savcıların yükselişi, soruşturmayı yürütenlerin mesleki ve cezai sonuçlarıyla birlikte incelenmektedir. [A4; A7; A13; A21; A29–A30]

SRL Swiss, bu olayların yargı bağımsızlığı, suç ve cezanın kanuniliği ve savunma güvenceleri bakımından birlikte incelenmesini istemektedir. Özel Raportörden talep, aşağıda özetlenen soruların Türkiye makamlarına yöneltilmesi ve verilecek cevaplar ile ihlalleri gidermeye yönelik tedbirlerin izlenmesidir.

Raportör için temel bulgular: (1) Başer ve Özçelik'in ilk tutuklanmasında AİHM tarafından saptanan ihlaller; (2) savunmaya dijital kopya verilmesi kararından dönülmesi ve sonraki retler; (3) tanığı sorgulama ve savunma süresine ilişkin tutanakla belgeli

sınırlamalar. Siyasi açıklamalar, görev değişiklikleri ve farklı mesleki sonuçlar ise bu bulguların kurumsal bağlamını oluşturur. Rapor, kesinleşmiş cezaların varlığını gizlemeden, bunlara ulaşan süreçte bağımsız karar verme ve etkili savunma güvencelerinin işleyişini incelemektedir. [A4–A5; A14; A28–A30; A35]

Raportörden talep: Türkiye'ye bir iddia mektubu gönderilmesi; soruşturma devri, karar nedeniyle uygulanan tedbirler ve savunma imkânları hakkında 12. bölümdeki soruların yöneltilmesi; cevapların ve düzeltici tedbirlerin izlenmesi. Başvuru ayrıca acil çağrı talebi içermemektedir.

1 İncelemenin konusu ve kurumsal önemi

Bu rapor, Türkiye'de 17 ve 25 Aralık 2013 soruşturmalarıyla bağlantılı süreçlerde hâkimlerin, savcıların ve avukatların mesleki görevlerini yerine getirebilmeleri için gerekli güvenceleri incelemektedir. 25 Aralık bağlantılı İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesinin 2015/366 E. yargılaması ve bozma sonrası 2023/180 E. dosyası; 17 Aralık bağlantılı İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinin 2016/304 E. yargılaması; Nisan 2015 tahliye kararları ve ilgili savunma başvuruları somut inceleme alanıdır. 2024/92 E. dosyasındaki talepler ile 17 Aralık dosyasının sonraki safahatı, bu yargılamalardan ayrılarak gösterilmiştir. [A1; A5; A14; A21; A35–A36]

İncelemenin merkezinde üç bağlantılı mesele bulunmaktadır: savcı talimatı ve hâkim kararıyla yapılan işlemlerin uygulayıcı polisler bakımından suç sayılması; soruşturmayı yürütenlerle kapatanlara ve tedbir kararı verenlerle özgürlük lehine karar veren hâkimlere farklı muamele; sanıkların bu suçlamalara karşı delil inceletme, savcı ve hâkimleri dinletme ve etkili savunma yapma imkânı. Bu meseleler, soruşturma aşamasından hüküm ve kanun yoluna kadar birlikte değerlendirilmektedir.

Yargısal bağımsızlığın korunması, hukuka aykırı fiillerin soruşturulmasını engellemez. Güvence; yargısal kararın içeriğinin, soruşturmanın siyasi sonuçlarının veya temsil edilen kişinin kimliğinin tek başına cezalandırma nedeni hâline gelmemesidir. Mesleki sorumluluk incelemesi, somut fiile dayanan, yetkili makamca yürütülen ve bağımsız denetime açık bir süreç olmalıdır.

SRL Swiss bu bildirimi, açık kaynaklar ve dava belgelerine dayanan kurumsal bir başvuru olarak sunmaktadır. İnceleme, 17 ve 25 Aralık soruşturmalarıyla bağlantılı yargılamaların ortak sorunlarını kapsamaktadır.

Yöntem ve kanıt düzeyleri

İnceleme, dava belgeleri ile uluslararası karar ve standartların karşılaştırılmasına dayanmaktadır. Kararlar, duruşma tutanakları, dilekçeler ve resmî yazışmalar kaynak dizininde gösterilmiştir. Belgelenmiş işlemler, taraf iddiaları ve SRL Swiss'in hukuki değerlendirmeleri ayrı ele alınmıştır.

Mahkeme kararı ve tutanaklar, kayıtlı işlemi ve makamın gerekçesini kanıtlamak için kullanılmıştır; gerekçede aktarılan her isnat maddi gerçek kabul edilmemiştir. Savunma dilekçeleri tarafın iddiasını ve talebini; resmî atama kayıtları görev değişikliğini; haberler ise belirtilen siyasi açıklamanın yayımlanmasını gösterir. SRL Swiss'in baskı, caydırıcılık

ve etkili savunma değerlendirmeleri bu kaynaklardan çıkarılan hukuki sonuçlar olarak belirtilmiştir.

Özel Raportörün görev alanıyla bağlantı, soruşturma savcılarının görev güvencesi, karar veren hâkimlere uygulanan tedbirler ve avukatların delile erişerek etkili savunma yapabilmesidir. Başvuru, bu kurumsal güvencelerin incelenmesini ve ilgili makamlardan açıklama istenmesini amaçlamaktadır.

1.1 Arka plan ve kronoloji

17 ve 25 Aralık 2013 ifadeleri, kamu görevlileri ve iş insanları hakkındaki rüşvet ve yolsuzluk iddialarını konu alan ayrı soruşturmaları ifade eder. 2012/120653 ve 2012/656 soruşturma numaraları, savcı talimatları ve hâkim kararlarıyla yürütülen tedbirler bakımından önemlidir. Daha sonra kolluk görevlileri hakkında açılan 2015/366 ve 2016/304 davaları, ilk soruşturmalardaki şüphelilerle aynı kişi grubuna karşı açılmış davalar değildir. [A2; A13]

Tarih	Olay ve dayanak
17 ve 25 Aralık 2013	Rüşvet ve yolsuzluk iddialarına ilişkin ayrı soruşturmalar kamuoyuna yansıdı. Sonraki ceza dosyaları bu soruşturmaları yürüten görevlileri konu aldı. [A1–A2; A13]
26 Aralık 2013	Muammer Akkaş dosyadan alındı; yeni savcılar görevlendirildi ve önceki tedbirlerin icrasından vazgeçildi. [A1, belge s. 222, 322]
2014	25 Temmuz tarihli KYOK kararı soruşturmacılar hakkında bildirim içerdi. Kolluk görevlileri hakkındaki ayrı soruşturmalarda tutuklamalar yapıldı. [A2; A4, §§ 3–6]
24 Nisan–1 Mayıs 2015	24 Nisan reddi hâkim, 25 Nisan tahliye kararları; kararların uygulanmaması. Metin Özçelik 30 Nisan, Mustafa Başer 1 Mayıs 2015 tarihinde tutuklandı. [A1; A3; A4, § 194]
2016 ve 15 Temmuz sonrası	İlgili davalarda delile erişim uyuşmazlıkları sürerken 15 Temmuz darbe girişimi ve ardından yargı mensuplarına yönelik geniş ölçekli işlemler ülke bağlamını değiştirdi. Nisan 2015 olayları darbe girişiminden öncedir. [A4; A5; A11; A23]
2017–2019	Başer ve Özçelik'in on yıllık mahkûmiyetleri 2017'de onandı; delil şikâyetlerine KYOK kararları verildi ve 31 Ocak 2019 celsesinde tanık ve süre talepleri karara bağlandı. [A4, § 97; A14–A16]
2022–2023	AİHM kararı 13.09.2022'de verildi; 30.01.2023'te kesinleşti. 09.05.2023 tarihli 2021/4197 E., 2023/2716 K. ilamı TCK 312 mahkûmiyetlerinin bir bölümünü düzelterek onadı; farklı suç ve kişiler yönünden bozma kararı verdi. [A4; A35]

Tarih	Olay ve dayanak
2 Aralık 2024–2025	2023/180 E. dosyasında hüküm; 4 Mart 2025 temyizi; 2024/92 E. dosyasındaki 18 Mart, 8–9 Nisan ve 26 Eylül 2025 talepleri. Her dava, kendi sanıkları, suçlamaları ve delilleri üzerinden ayrı ayrı değerlendirilmektedir. [A6; A8–A9; A13; A21–A22]

1.2 Kesinleşen hükümler ve bozma sonrası yargılamalar

Yargıtay 3. Ceza Dairesinin 9 Mayıs 2023 tarihli ilamı, 25 Aralık yargılamasında Kişi 84, İbrahim Şener, Kazım Aksoy, Kişi 33, Kişi 10, Mehmet Fatih Yiğit, Mehmet Habip Kunt, Kişi 12, Yakub Saygılı ve Yasin Topçu hakkındaki TCK 312 mahkûmiyetlerini düzelterek onamıştır. Düzeltme, TCK 58/7 ibaresinin hükümden çıkarılmasına ilişkindir; yeniden yargılama gerektiren bir bozma değildir. Aynı ilamın diğer bentlerindeki bozma kararları farklı suç ve kişi gruplarına ilişkindir. [A35, belge s. 701–704, 711]

17 Aralık yargılamasında ise İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinin 13 Eylül 2024 tarihli 2023/81 E., 2024/115 K. sayılı kararı, 8 Mayıs 2023 tarihli 2021/4383 E., 2023/2717 K. sayılı Yargıtay ilamıyla önceki hükümlerin bir bölümünün onandığını, bir bölümünün bozulduğunu kaydeder. Aynı karar, altı kişi hakkındaki haberleşmenin gizliliği isnadının 2024/112 E. dosyasına ayrıldığını belirtir. Bu kayıt, 17 ve 25 Aralık dosyalarının tek bir hüküm veya tek bir kanun yolu sonucu gibi sunulamayacağını göstermektedir. [A36, belge s. 72]

Mahkeme	Dosya	Kapsam
İstanbul 13. ACM	2015/366 E.	25 Aralık bağlantılı ana yargılama; 2018/228 K. hükmü ve 2016–2018 tutanakları. Onama ve bozma kapsamı A35'te ayrılmıştır. [A5; A35]
İstanbul 14. ACM	2016/304 E.	17 Aralık bağlantılı yargılama; 31.01.2019 tarihli 114. celse. [A14]
İstanbul 13. ACM	2023/180 E. 2024/241 K.	Bozma sonrası yargılama; hüküm 02.12.2024. Dokuz sanık hakkında ağırlaştırılmış müebbet, on iki sanık hakkında casusluk suçundan 18'er yıl, iki sanık hakkında örgüt üyeliğinden 7 yıl 6'şar ay hapis cezası verildi. İki sanık hem ağırlaştırılmış müebbet hem 18 yıl hapis cezası alan gruptadır. Hüküm ayrıca beraat ve dosya ayırma kararları içermektedir. Sanıklar ve hüküm sonuçları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. [A21]
İstanbul 13. ACM	2024/92 E.	2025 tarihli delil, tanık, ret ve görev dilekçelerinin dosyası. [A6; A8–A9; A13]

Mahkeme	Dosya	Kapsam
Yargıtay 3. CD	2021/4197 E. 2023/2716 K.	09.05.2023: TCK 312 yönünden on kişinin mahkûmiyeti düzeltilerek onandı. Farklı suç ve kişiler yönünden bozma hükümleri bulunmaktadır. [A35]

2 Aralık 2024 hükmünün sonuçları aşağıdadır. Gruplar kısmen örtüşür; sanık sayısı elde etmek için toplanmamalıdır. Hükümdeki "Yakup Saygılı" yazımı, kendi dilekçesindeki "Yakub Saygılı" ile aynı kişi için kullanılmaktadır. [A21, belge s. 630–635; A22]

Sanıklar	Hüküm
Kişi 42, Kişi 03, Kişi 86, Kişi 61, Kişi 69, Kişi 24, Kişi 59, Kişi 67, Kişi 31	TCK 312/1: her biri ağırlaştırılmış müebbet. Örgüt üyeliğinden ayrıca hüküm kurulmadı.
Kişi 84, Kişi 86, İbrahim Şener, Kazım Aksoy, Kişi 33, Kişi 10, Mehmet Fatih Yiğit, Mehmet Habip Kunt, Kişi 03, Kişi 12, Yakub Saygılı, Yasin Topçu	TCK 328: her biri 18 yıl hapis. Kişi 86 ve Kişi 03 yukarıdaki grupta da yer alır.
Kişi 21; Kişi 68	Örgüt üyeliğinden her biri 7 yıl 6 ay.
Kişi 74, Kişi 22, Kişi 01, Kişi 46, Kişi 02, Kişi 65, Kişi 87, Kişi 08, Kişi 55, Kişi 28	Örgüte yardım isnadından beraat; yasal unsurların oluşmadığı gerekçesi.
Kişi 08; Kişi 22; Kişi 02; Kişi 64; Kişi 11	İlk dört kişi TCK 312'den; Kişi 11 TCK 312 ve 328'den beraat. Kişi 76'un dosyası ayrıldı.

Mahkeme, 18 yıllık cezayı Nisan 2012 Haliç Kongre Merkezi görüşmesine ait güvenlik kamerası görüntülerinin elde edilmesi ve tutanağa dönüştürülmesi ile Çek Cumhuriyeti'ndeki enerji yatırımı toplantısının fotoğraflarına bağlamıştır. Bu, mahkemenin suç vasfı ve kast değerlendirmesidir. On sanık hakkında ise örgüte yardım suçunun unsurlarının oluşmadığı gerekçesiyle beraat kararı verilmiştir. Mahkeme, amir talimatıyla sınırlı görev yapan bu sanıkların, soruşturmaya atfettiği örgütsel amacı bildiklerinin kanıtlanamadığını belirtmiştir. Bu beraat gerekçesi, diğer sanıkların suç kastının kanıtlandığı anlamına gelmez; her mahkûmiyetin dayandığı somut deliller ayrıca incelenmelidir. [A21, belge s. 630–631]

2 Aralık 2024 hükmünde dokuz kişi yönünden tutukluluğun devamına ve gerekçeli kararın tebliğinden itibaren iki hafta içinde temyiz yoluna başvurulabileceğine karar verilmiştir. Saygılı'nın 4 Mart 2025 tarihli temyizi, bu karardaki TCK 328 kapsamındaki 18 yıllık cezaya yöneliktir; 2023'te onanan TCK 312 mahkûmiyetine yönelik yeni bir olağan temyiz değildir. Bu raporda 2024 hükmünün temyiz edildiği belirtilmekte, inceleme sonucu hakkında belgesiz bir kesinleşme veya derdestlik tespiti yapılmamaktadır. Onanmış mahkûmiyet ile başka suçlamalar bakımından sanık sıfatının aynı kişide

birlikte bulunması bu şekilde açıklanmaktadır. [A21, belge s. 632–635; A22, belge s. 1, 906; A35, belge s. 702–703]

Başvuruda yer alan kişilerin dava bağlantısı ve hukuki durumu

Aşağıdaki tablo başvuruda yer alan sekiz kişiyi kapsar. 17 Aralık ve 25 Aralık dosyaları ile farklı suçlara ilişkin hükümler ayrı gösterilmiştir. Ayhan Arıkanoğlu'nun güncel durumuna ilişkin bilgi SRL Swiss'in 7 Kasım 2026 tarihli bildirimine; diğer tespitler belirtilen kararlara dayanır.

Kişi	İlgili dava	Hukuki durum ve kaynak
Adem Atik	17 Aralık — İstanbul 14. ACM, 2016/304 E., 2019/63 K.	Hükümlü olarak cezaevinde bulunmaktadır (SRL Swiss'in 9 Kasım 2026 tarihli bildirimi). Dava bağlantısı: [A36, belge s. 3].
Ayhan Arıkanoğlu	17 Aralık — İstanbul 14. ACM, 2016/304 E., 2019/63 K.	Hükümlü; davasına ilişkin başvuru AİHM'dedir. Kaynak: SRL Swiss'in 07.11.2026 tarihli bildirimi. Dava bağlantısı: A36, belge s. 4.
Mehmet Fatih Yiğit	25 Aralık — İstanbul 13. ACM, 2015/366 E.; bozma sonrası 2023/180 E.	TCK 312 mahkûmiyeti 09.05.2023'te düzeltilerek onandı; bu suç bakımından hükümlü. TCK 328'den 02.12.2024'te verilen 18 yıllık ceza ayrı hükümdür. [A35, belge s. 702–703; A21, belge s. 630]
Mehmet Habip Kunt	25 Aralık — İstanbul 13. ACM, 2015/366 E.; bozma sonrası 2023/180 E.	TCK 312 mahkûmiyeti 09.05.2023'te düzeltilerek onandı; bu suç bakımından hükümlü. TCK 328'den 02.12.2024'te verilen 18 yıllık ceza ayrı hükümdür. [A35, belge s. 702–703; A21, belge s. 630]
Kazım Aksoy	25 Aralık — İstanbul 13. ACM, 2015/366 E.; bozma sonrası 2023/180 E.	TCK 312 mahkûmiyeti 09.05.2023'te düzeltilerek onandı; bu suç bakımından hükümlü. TCK 328'den 02.12.2024'te verilen 18 yıllık ceza ayrı hükümdür. [A35, belge s. 702–703; A21, belge s. 630]
Yakub Saygılı	25 Aralık — İstanbul 13. ACM, 2015/366 E.; bozma sonrası 2023/180 E.	TCK 312 mahkûmiyeti 09.05.2023'te düzeltilerek onandı; bu suç bakımından hükümlü. TCK 328'den 02.12.2024'te verilen 18 yıllık ceza ayrı hükümdür. [A35, belge s. 702–703; A21, belge s. 630]

Kişi	İlgili dava	Hukuki durum ve kaynak
Yasin Topçu	25 Aralık — İstanbul 13. ACM, 2015/366 E.; bozma sonrası 2023/180 E.	TCK 312 mahkûmiyeti 09.05.2023'te düzeltilerek onandı; bu suç bakımından hükümlü. TCK 328'den 02.12.2024'te verilen 18 yıllık ceza ayrı hükümdür. [A35, belge s. 702–703; A21, belge s. 630]
İbrahim Şener	25 Aralık — İstanbul 13. ACM, 2015/366 E.; bozma sonrası 2023/180 E.	TCK 312 mahkûmiyeti 09.05.2023'te düzeltilerek onandı; bu suç bakımından hükümlü. TCK 328'den 02.12.2024'te verilen 18 yıllık ceza ayrı hükümdür. [A35, belge s. 702–703; A21, belge s. 630]

1.3 Türkiye makamlarının görüşü ve yanıtlanacak mesele

Ulusal makamlar, soruşturmaların örgütsel amaçlarla hükümeti hedef aldığı görüşündedir. Yargıtay ilamı, ByLock ve Spark kayıtları, tanık beyanları ve kişilere atfedilen işlemlere dayanmış; yakalama ve gözaltı işlemlerini gerçekleştirme çabasını hazırlık hareketlerini aşan, cebir ve şiddete yönelik icra hareketleri olarak değerlendirmiştir. Onama bölümünde usul işlemlerinin ve delil elde etmenin hukuka uygun olduğunu, savunmaların tartışıldığını belirtmiştir. Rapor bu gerekçeleri yok saymamaktadır. İtirazımız, 2013'teki her bir mesleki işlem ile isnat edilen suçun unsurları arasındaki bağlantının ve savunmanın bu bağlantıyı sınama imkânının yeterince gösterilip gösterilmediğidir. [A35, belge s. 700–703]

Türkiye'nin 2 Mayıs 2025 tarihli AL TUR 3/2024 cevabı, terörle mücadele gereğini ve anayasal bağımsızlık güvencelerini savunur; bazı bağımsızlık şikâyetlerinin AİHM'de reddedildiğini belirtir ve iddiaların siyasi amaçlarla sunulduğunu ileri sürer. Cevap önceki 2017, 2018, 2019 ve 2020 yazışmalarına da atıf yapar. Bu cevap doğrudan mevcut bildirime verilmiş değildir. [A23, §§ 2–8, 12–21]

Türkiye makamlarının bu açıklamaları, başvurunun merkezindeki somut soruları yanıtlamamaktadır: Hâkimce izin verilen işlemlerde uygulayıcı polisin hangi kişisel fiili ve kastı suç sayılmıştır? Tahliye sürecinde karar veren hâkimlerin tutuklanmasını haklı gösterecek hangi olgular o tarihte mevcuttur? AİHM, Başer ve Özçelik'in ilk tutuklanmasında kanuni usul ve makul şüphe güvencelerinin ihlal edildiğini tespit etmiştir. Bu tespit karşısında, siyasi suçlamaların tekrarı yerine her işlem için delil, gerekçe ve etkili denetim sonucu açıklanmalıdır. [A4, §§ 158–159, 198–203; A13]

Nisan 2015 tahliye sürecinde ulusal makamlar ayrıca reddi hâkim ve tahliye kararlarını görev ve usul kurallarına aykırı saymıştır. Bu itirazlarla, karar veren hâkimlerin tutuklanması için gereken kanuni usul ve makul şüphe şartları ayrı sorulardır. AİHM'in ilk tutuklamaya ilişkin tespitleri bu ayrımı esas alır. [A1, belge s. 249–251; A4, §§ 158–159, 198–203]

1.4 Başvurunun kapsamı

Bu bildirim, SRL Swiss tarafından açık kaynaklar ve incelenen dava belgeleri temelinde hazırlanmıştır. 17 ve 25 Aralık soruşturmalarıyla bağlantılı yargılamalarda ortaya çıkan yargı bağımsızlığı ve savunma güvenceleri sorunlarını bütün olarak ele almaktadır. Kişiler ve kararlar, bu sorunları ortaya koyan somut olaylar çerçevesinde incelenmektedir. Özel Raportörden, belgelenen uygulamaların değerlendirilmesi, Türkiye makamlarından açıklama istenmesi ve gerekli düzeltici tedbirlerin izlenmesi talep edilmektedir.

AİHM başvuruları ile ilişkinin sınırları

Bu sunum, yalnızca Yargıçların ve Avukatların Bağımsızlığı Özel Raportörünün hükümetten bilgi isteme, tavsiyede bulunma ve izleme işlevleri kapsamında değerlendirilmek üzere hazırlanmıştır. Bireysel uyuşmazlık hakkında yargısal veya yarı yargısal bir karar ya da tazminat talebi içermez. BM antlaşma organlarına bireysel şikâyet veya Keyfî Tutuklamalar Çalışma Grubunun bireysel görüş usulünün başlatılması istenmemektedir. Başka bir mekanizmaya bireysel şikâyet olarak aktarım düşünülürse, öncesinde SRL Swiss ve ilgili kişilerin avukatlarıyla kapsamın netleştirilmesi talep edilmektedir.

Bu bildirim AİHM başvurularından feragat anlamına gelmez; iç hukuk yollarının tüketilmesi ve AİHM başvuru süreleri ayrıca takip edilir. Bu raporun BM Özel Raportörüne sunulması, AİHM başvurusunu otomatik olarak engelleyeceği anlamına gelmez. [A34, §§ 264–273]

İzinler ve tamamlayıcı bildirimler

SRL Swiss, ulaşabildiği avukatlar aracılığıyla rapora konu yargılamalarda yer alan kişilerden izin talep etmektedir. Adem Atik, Ayhan Arıkanoğlu, Mehmet Fatih Yiğit, Mehmet Habip Kunt, Kazım Aksoy, Yakub Saygılı, Yasin Topçu ve İbrahim Şener'in tam açık paylaşım seçeneğini içeren imzalı izin sayfaları alınmış ve gönderim paketine eklenmiştir. Diğer kişilerden izin alınması süreci devam etmektedir; belgeler ulaştıkça liste güncellenecek ve gerektiğinde tamamlayıcı bildirim yapılacaktır.

Sekiz kişinin imzalı sayfalarında "Tam Açık Paylaşım" seçeneği işaretlidir. Bu seçenek, ad ve kimlik bilgilerinin ilgili uluslararası kuruluşlara sunulacak resmî evraklarda ve kamuya açık bülten ve raporlarda kullanılmasını kapsar. İzinler avukatlık vekâleti olarak sunulmaz. Kişiye özgü tarihler ve belge kayıtları rapor sonundaki çizelgede gösterilmiştir.

Diğer kişilerin adları yalnızca kararların ve kurumsal işlemlerin anlaşılması için gerekli olduğu ölçüde kullanılır; bu kişiler adına temsil veya paylaşım izni bulunduğu ileri sürülmez. Gereksiz kişisel tanımlayıcılar gönderim eklerinden çıkarılır. İmzalı izin belgeleri kamuya açık rapordan ayrı tutulur ve yalnızca başvurunun izin kapsamının değerlendirilmesi amacıyla paylaşılır.

1.5 Siyasi açıklamalar, peşin suçlama ve yargıya müdahale sorunu

Yargı bağımsızlığı değerlendirmesi, siyasi makamların henüz yargısal süreçler sonuçlanmadan soruşturmacılara ve karar veren hâkimlere yönelttiği açıklamaları içermelidir. Buradaki mesele, yürütmenin soruşturmayı ve görevlileri suçlayıcı bir dille tanımlamasının ardından, aynı görevliler hakkında karar verecek yargı mensuplarının dış

baskıdan nasıl korunduğudur. Aşağıdaki açıklamalar, görevden alma, dosya devri, tutuklama ve tahliye kararlarına müdahale süreçleriyle birlikte değerlendirilmelidir.

Tarih ve konuşan	Doğrulanan açıklama	Yargısal süreçle bağlantısı
29.12.2013 İçişleri Bakanı Efkan Ala	TRT Enine Boyuna programında 17 Aralık soruşturmasını seçimlere ve siyasete müdahale bağlamında değerlendirmiş; "Bu neredeyse bir hükümet darbesi" demiştir. [A28.1]	Soruşturmanın kamuoyuna yansımasından hemen sonra, henüz soruşturmacılar hakkında bir mahkûmiyet bulunmazken, İçişleri Bakanı sürece darbe nitelemesi yöneltmiştir.
04.01.2014 Başbakan Recep Tayyip Erdoğan	Partisinin yayımladığı konuşmada, yolsuzluk iddialarını ciddiye aldığını belirtmekle birlikte süreci örgütsel hiyerarşi içinde yürütülen bir "yargı darbesi" olarak tanımlamıştır. [A28.2]	Akkaş'ın 26 Aralık'ta dosyadan alınmasının hemen sonrasındadır. Soruşturmacılar hakkındaki sonraki mahkûmiyetler henüz yokken, soruşturmanın suç niteliği yürütmenin başı tarafından kamuya açıklanmıştır.
21.06.2014 Başbakan Recep Tayyip Erdoğan	Lyon konuşmasında 17 ve 25 Aralık soruşturmalarını darbe teşebbüsü olarak nitelendirerek sorumlulardan hesap sorulacağını açıklamıştır. [A28.3]	2014'te soruşturmacılara yönelik ceza süreçleri ilerlerken, yürütmenin beklediği sonuç kamuya duyurulmuştur. Açıklama, sonraki yargılamalarda darbe isnadının nasıl bireyselleştirildiğiyle birlikte incelenmelidir.
27.04.2015 Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan	Tahliye kararları hakkında yetki gasbı nitelemesi yapmış; HSYK toplantısını gecikmiş bulmuş ve kurulun müfettiş raporları doğrultusunda karar vereceği beklentisini açıklamıştır. [A28.4]	24–25 Nisan kararlarını izleyen ve hâkimler hakkındaki işlemlerin sürdüğü aşamadadır. Bu açıklama, Başer ve Özçelik'e yönelik işlemler ile diğer hâkimlerin serbest karar verebilme koşulları bakımından doğrudan ilgilidir.

SRL Swiss'in değerlendirmesine göre, bu açıklamaların önemi, soruşturmacıların ve karar veren hâkimlerin suçlu olduğu yönündeki siyasi anlatının yargısal sonucun önüne geçmesidir. İncelenmesi gereken bağlantı; siyasi suçlama, personel ve görev değişiklikleri, ceza soruşturmaları ve özgürlük lehine kararların ardından hâkimlere yönelen işlemlerdir. Bu sıra, masumiyet karinesi ve bağımsız karar verme güvenceleri bakımından somut bir baskı ve caydırıcı etki iddiasının dayanağıdır. [A1–A4; A19; A24.1; A28.1–A28.4]

Türkiye makamlarından, bu açıklamalara konu olan dosyalarda karar vericilerin siyasi beklentilerden nasıl korunduğu; atama, dosya devri ve mesleki işlemlerin hangi nesnel ölçütlere dayandığı; suçlayıcı açıklamaların doğurduğu masumiyet karinesi ve tarafsızlık itirazlarının nasıl incelendiği sorulmalıdır. Özellikle 27 Nisan 2015 açıklamasının HSYK işlemleriyle zaman ilişkisi ve sonraki tutuklamaların somut gerekçeleri açıklanmalıdır. Tarihsel sıralama, her kararın doğrudan siyasi talimatla verildiği sonucunun yerine geçirilmeden, bu mekanizmaların birlikte incelenmesini gerektirir.

2 Tedbir kararlarını veren hâkimler, kararları uygulayan polisler ve farklı muamele sorunu

Başvurunun temel itirazlarından biri, dinleme ve izleme işlemlerinin yargısal kararlarla yürütülmesine rağmen, bu işlemlerden doğan cezai sorumluluğun uygulayıcı polislere yüklenme biçimidir. Kararın verilmesi ile uygulanması aynı işlem zincirinin parçalarıdır. Bu nedenle yalnız polisin ne yaptığı değil, savcının ne talep ettiği, hâkimin neye izin verdiği ve sonradan hangi somut davranışın suç sayıldığı birlikte gösterilmelidir. Savunmanın ileri sürdüğü seçici muamele iddiası, kararları verenler ile uygulayanlar bakımından farklı sonuçlara hangi delil ve gerekçeyle ulaşıldığı sorusunu doğurmaktadır. [A13, belge s. 1–4]

2.1 17 Aralık: Dinleme kararlarında savcı ve hâkim aşaması

2012/120653 sayılı soruşturma için 9 Nisan 2025 tarihli dilekçede talepte bulunan savcılar Yılmaz Kıstı, Tahsin Yavuz, Özcan Özdemir, M. Siyami Başok ve Celal Kara olarak gösterilmektedir. Aşağıdaki örnekler, aynı dilekçedeki 48 satırlık karar çizelgesinden alınmıştır. Çizelge, dinlemenin yanında düzeltme ve itiraz işlemlerini de içerir; her satır ayrı bir dinleme hedefi anlamına gelmez. [A13, belge s. 2–3] Çizelgenin 2 ve 3. satırlarında aynı 12 Ekim 2012 tarihli 2012/537 sayılı karar tekrarlandığından 48 satır, 48 farklı karar olarak sayılamaz. Çizelge bir taraf dilekçesinin ekidir; her kararın aslı ve uygulanması ayrıca doğrulanmış sayılmamaktadır.

Tarih	Mahkeme / karar no.	Kararı veren hâkim	İşlem
17.09.2012	5. Sulh Ceza / 2012/561	Sabri Alca	Dinleme
15.10.2012	8. Sulh Ceza / 2012/528	Gülseren Kaldırım	Dinleme
21.02.2013	31. Sulh Ceza / 2013/139	Emine Çiğdem Yılmaz	Dinleme; itirazın kabulü
05.04.2013	17. Sulh Ceza / 2013/141	Bekir Altun	Dinleme
19.04.2013	38. Sulh Ceza / 2013/215	Salih Erşenel	E-posta dinleme
25.07.2013	19. Sulh Ceza / 2013/332	Hulusi Pur	Numara tashihi

Tarih	Mahkeme / karar no.	Kararı veren hâkim	İşlem
28.08.2013	5. Asliye Ceza / 2013/124	Sevim Efendiler	Dinleme–düzeltme
02.10.2013	36. Sulh Ceza / 2013/585	Hacı İbrahim Gözükara	Dinleme
16.12.2013	18. Sulh Ceza / 2013/744	Cemil Gedikli	Dinleme

2.2 25 Aralık: Kararları veren yargı mensupları

2012/656 sayılı soruşturmada savcı Muammer Akkaş'ın talep ettiği tedbirlere ilişkin A13 çizelgesinde 20 hâkim yer almaktadır. Bu kayıt Yargıtay ilamındaki somut karar aktarımlarıyla karşılaştırılmıştır: ilamın 638. sayfasında Süleyman Karaçöl'ün 12 Ocak 2013 tarihli 2013/47 sayılı; 641. sayfasında Menekşe Uyar'ın 21 Ekim 2013 tarihli 2013/8883 sayılı iletişimin tespiti ve kayda alınması kararları gösterilmektedir. Böylece bu iki hâkim bakımından tedbir kararı bağlantısı dilekçe dışındaki yargısal belgeyle de kurulmaktadır. Aynı aktarımda Yakup Kaya'nın nöbetçi hâkim olarak anılması, ilgili kararı onun verdiği anlamına gelmemektedir. Aşağıdaki tablo A13'teki isim ve görev yerlerini gösterir; doğrulanan somut kararlar yukarıda tarih ve numaralarıyla belirtilmiştir. [A13, belge s. 3–4; A32, belge s. 638, 641]

Kaynakta belirtilen görev yeri	Karar veren hâkimler
9. ACM	Osman Kaya; Eşref Aksu; Mustafa Boz
10. ACM	Davut Bedir; Savaş Çelik; Abdullah Öztürk
12. ACM	Mehmet Erdoğan; Vedat Dalda; Mehmet Hamzaçebi
13. ACM	Dursun Ali Gündoğdu; Nurullah Çınar
14. ACM	Mustafa Başer; Mesut Özcan; Hadi Çağdır
16. ACM	Bülent Kınay; Hikmet Şen; Seyfettin Mermerci
1 / 2 / 3 No.lu Hâkimlik	Yakup Kaya / Süleyman Karaçöl / Menekşe Uyar

2.3 Kararı veren, uygulayan ve tahliyeye karar veren: somut karşılaştırma

Tedbir kararlarını veren bazı hâkimlerin sonraki görevleri, uygulayıcı polisler ve tahliye sürecinde karar veren hâkimler bakımından ortaya çıkan sonuçlarla aşağıda karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma görevlerin ve kişisel isnatların aynı olduğu varsayımına değil, farklı sonuçların hangi nesnel gerekçelere dayandığının açıklanması ihtiyacına dayanmaktadır.

Kişi / grup	Dosyadaki yargısal işlem	Sonraki durum ve karşılaştırma
Bekir Altun	17 Aralık: 05.04.2013, İstanbul 17. Sulh Ceza Mahkemesi, 2013/141 sayılı dinleme kararı. [A13, belge s. 2]	15.01.2025'te yayımlanan kararla Türkiye Adalet Akademisi başkanlığına atandı; 16 Ocak'ta görevi devraldı. Tedbire izin veren hâkimin sonraki üst düzey görevi belgelenmektedir. [A30.1]
Hulusi Pur	17 Aralık: 13.02.2013, 19. Sulh Ceza, 2013/55 dinleme; 25.07.2013, 2013/332 numara tashihi. [A13, belge s. 2–3]	İstanbul ağır ceza mahkemesi başkanı iken 16.07.2018'de Yargıtay üyeliğine seçildi. [A30.2, belge s. 2, sıra 38]
Hacı İbrahim Gözükara	17 Aralık: 02.10.2013, 36. Sulh Ceza, 2013/585 dinleme kararı. 25 Aralık davasında 06.01.2016'da üye, 28.06.2016'da başkan. [A13, belge s. 3; A7, belge s. 1, 62]	12.06.2026 kararnamesinde Bursa hâkimliğinden Bursa ağır ceza mahkemesi başkanlığına atandı. Önceki tedbir rolü ile sonraki yargılama rolünün birlikte incelenmesi gerekir. [A30.3, belge s. 3, sıra 67; bölüm 7]
Kararları uygulayan polisler	Savcının talep ettiği ve hâkimin izin verdiği dinleme ve izleme işlemlerini yerine getiren adli kolluk. Bu işlemlerde usulsüzlük isnadına karşı savcı ve hâkimlerin tanıklığı istendi. [A13, belge s. 1–4]	Bağlantılı davalarda tutuklama ve ağır hapis cezaları; 2024/92 E. dosyasında 2025 tarihli savunma talepleri. Her isnat için kararın sınırlarını aşan veya karardan bağımsız kişisel fiilin gösterilmesi istenmektedir. [A6; A8–A9; A13; A21]
Mustafa Başer	25 Aralık tedbir kararlarını veren hâkimler arasında. Nisan 2015'te İstanbul 32. Asliye Ceza Mahkemesinde tahliye kararlarını verdi. [A13, belge s. 4; A1]	Tahliyeler uygulanmadı; görevden uzaklaştırıldı ve tutuklandı. AİHM ilk tutuklamada kanuni usul ve makul şüphe ihlalleri buldu. Aynı hâkimin tedbir ve özgürlük lehine karar aşamalarındaki durumu karşılaştırmanın doğrudan örneğidir. [A4]
Metin Özçelik	24.04.2015'te reddi hâkim talebini kabul ederek tahliye taleplerinin incelenmesinin önünü açtı. [A1; A4]	Görevden uzaklaştırıldı ve tutuklandı. AİHM ilk tutuklanması bakımından ihlaller tespit etti. Kararı izleyen işlemler, diğer hâkimlerin mesleki ve kişisel güvenceleri bakımından önem taşımaktadır. [A4]

Savunmanın itirazı, dinleme ve izleme işlemleri suçlama konusu yapılırken bu işlemlere izin veren yargısal iradenin sorumluluk değerlendirmesinden çıkarılmasıdır. Savcı talebi,

hâkime sunulan bilgiler, izin kararının kapsamı ve kolluğun fiilî uygulaması birlikte incelenmeden, mahkeme kararına uygun icra ile bağımsız bir suç fiili birbirinden ayrılamaz. Kararı verenlerin tanık olarak dinlenmesi talebi, tam da bu ayrımı sınamaya yöneliktir. Türkiye makamlarından, yukarıdaki hâkimlerin belirtilen kararları bakımından bir sorumluluk incelemesi yapılıp yapılmadığını ve uygulayıcı polislerle farklı sonuca ulaşılmışsa bunun somut gerekçesini açıklaması istenmektedir. [A13; A19, § 39]

Karar veren hâkim ile uygulayıcı polis, farklı görev, bilgi ve kast düzeyleri nedeniyle kendiliğinden aynı hukuki durumda sayılamaz. Sonraki atama kayıtları kişinin yükseldiğini doğrular; hakkında hiç soruşturma yapılmadığını veya yükselmenin bu dosyadaki kararın ödülü olduğunu kanıtlamaz. Seçici muamele iddiasının sınanması için aynı tedbirin talep, izin, uygulama ve kişisel isnat belgeleri karşılaştırılmalıdır. [A13; A29–A30]

2.4 Tahliye kararı veren hâkimin tutuklanması, diğer hâkimlerin karar serbestisi

Başer ve Özçelik'e yönelik işlemlerin etkisi, yalnız bu iki hâkimin özgürlüğüyle sınırlı değildir. Aynı sanıklar hakkında daha sonra tutukluluk, delil veya beraat kararı verecek hâkimler, özgürlük lehine kararların uygulanmadığını ve karar sahiplerinin tutuklandığını görmüştür. SRL Swiss'in ileri sürdüğü kurumsal baskı bu somut mekanizmaya dayanmaktadır: yargısal takdirin kullanılması, kararın siyasi olarak kabul edilmemesi hâlinde kişisel özgürlük ve meslek güvencesi bakımından ağır bir riske dönüşmektedir. Bu nedenle bağımsızlık incelemesi, sonraki hâkimlerin açık bir talimat alıp almadığıyla sınırlanamaz; aleyhe siyasi açıklamalar, kararların etkisizleştirilmesi ve önceki hâkimlere uygulanan tedbirlerin yarattığı caydırıcı ortam birlikte değerlendirilmelidir. [A1; A3–A4; A19, §§ 19–21; A28.4]

Bu başvuru, karar veren hâkimlerin de cezalandırılmasını istememektedir. Talep; yargısal kararın uygulanmasının hangi delille suç sayıldığının açıklanması, sorumluluk ölçütlerinin tutarlı uygulanması ve lehe karar verecek hâkimin mesleki veya cezai misilleme korkusu taşımadan görev yapabilmesidir.

3 Soruşturma savcısının değiştirilmesi ve tedbirlerin durdurulması

Yargıtay 3. Ceza Dairesinin 2021/4197 E., 2023/2716 K. sayılı ilamının 222 ve 322. sayfaları, 26 Aralık 2013 tarihinde Muammer Akkaş'ın dosyadan alınarak İrfan Fidan, Fuzuli Aydoğdu, İsmail Uçar ve İdris Kurt'un görevlendirildiğini aktarmaktadır. Aynı aktarımda Başsavcıvekili Oktay Erdoğan'ın yazısıyla önceki arama, el koyma ve gözaltı tedbirlerinin uygulanmasından vazgeçilmesi talimatı verildiği belirtilmektedir. [A1, belge s. 222 ve 322]

İlamda belirtilen idari açıklama; başsavcıya bilgi verilmemesi, gizliliğin ihlali, yeni görevlendirilen savcıların kapsamlı dosyayı incelemek için zamana ihtiyaç duymasıdır. SRL Swiss'in inceleme talebi, bu gerekçelerin etkili ve bağımsız bir denetime tabi tutulup tutulmadığı, tedbirlerin durdurulduğu sırada delillerin korunmasının nasıl sağlandığı ve dosya devrinin siyasi etkiden uzak nesnel ölçütlerle yapılıp yapılmadığıdır.

25 Temmuz 2014 tarihli 2014/42981 S., 2014/54659 K. sayılı karar, İsmail Uçar, İrfan Fidan ve Fuzuli Aydoğdu tarafından imzalanmıştır. Kararın sonuç kısmı delillerin hukuka uygunluğu, görev ve özel soruşturma usulleri ile örgüt suçunun unsurları hakkında

gerekçeler içermektedir; iki ihale bakımından tefrik ve maddi gerçeğin araştırılması yönünde ayrı işlem öngörmektedir. [A2, belge s. 139–141]

Aynı kararın 140. sayfası, fezlekedeki bazı ifadelerden hareketle soruşturmayı hazırlayanlar hakkında hükümeti ortadan kaldırmaya veya görevini engellemeye teşebbüs yönünden bildirim yapılmasını öngörmektedir. Soruşturmayı kapatan kararın, soruşturmayı yürütenler hakkında ceza sürecine de dayanak oluşturması, savcılık görev güvencesi bakımından açıklanması gereken somut bağlantıdır. Talimat veya hâkim kararı bulunması her işlemi otomatik olarak hukuka uygun kılmaz; buna karşılık kişisel hukuka aykırı fiil ve kastın, görevin yürütülmesinden ayrıştırılması gerekir. [A2]

Savcının dosyadan alınması tek başına ihlal değildir. Değerlendirme; önceden belirli iş bölümü ölçütleri, karar veren makamın yetkisi, yazılı ve denetlenebilir gerekçe, değişikliğin zamanlaması, delilin korunması ve ilgilinin başvurabileceği bağımsız denetim üzerine kurulmalıdır. Siyasi bakımdan hassas bir işlemin hemen ardından gerekçesiz değişiklik veya delil toplamanın durdurulması, ancak bu unsurlarla birlikte uygunsuz müdahale göstergesi olabilir. [A24.2; A25.1]

3.1 Soruşturmayı yürütenler ve kapatanlar: mesleki ve cezai sonuçlar

17/25 Aralık sürecinin kurumsal sonucu, soruşturmayı yürütenler ile dosyayı devralıp kapatanların sonraki durumları yan yana konulduğunda belirginleşmektedir. Bir tarafta dosyadan alma, meslekten çıkarma, tutuklama ve ağır hapis cezaları; diğer tarafta başsavcılık, Yargıtay, Anayasa Mahkemesi ve yargı yönetiminde üst görevler bulunmaktadır. Aşağıdaki tablo, bu farklılaşmayı kişilerin dosyadaki rolleri ve tarihli işlemler üzerinden göstermektedir.

Dosyadaki konum	**Kişi ve işlem**	**Sonraki mesleki veya cezai süreç**
Soruşturmayı yürüten savcı	Muammer Akkaş 25 Aralık soruşturmasını yürüten savcı.	26.12.2013'te dosyadan alındı; önceki tedbirlerin uygulanması durduruldu. 12.05.2015'te meslekten çıkarıldı. [A1, belge s. 222 ve 322; A29.5]
Soruşturmayı yürüten savcı	Celal Kara 17 Aralık soruşturmasında görev alan savcı.	12.05.2015'te meslekten çıkarıldı. [A13; A29.5]
Soruşturmayı yürüten polisler	17/25 Aralık soruşturmalarında görev alan polisler; bireysel roller ve isnatlar hükümde ayrı ayrı gösterilmiştir.	09.05.2023'te on kişinin TCK 312 mahkûmiyeti düzeltilerek onandı. Bozma sonrası 02.12.2024 hükmünde farklı suç ve kişi grupları için dokuz ağırlaştırılmış müebbet ve on iki adet 18 yıllık ceza verildi; bu iki 2024 grubunda iki kişi ortaktır. Bu sayılar onanan hükümlerle toplanamaz. [A21; A35]

Dosyadaki konum	Kişi ve işlem	Sonraki mesleki veya cezai süreç
Bağlantılı dosyalarda karar veren hâkimler	Mustafa Başer ve Metin Özçelik Nisan 2015'te reddi hâkim ve tahliye kararları.	2015'te tutuklandılar; 2017'de ayrı ayrı toplam 10 yıl hapis cezaları onandı. AİHM 13.09.2022'de ilk tutuklamaları bakımından Sözleşme'nin 5. maddesinin ihlal edildiğine karar verdi. [A1, belge s. 251; A4]
Soruşturmayı kapatan savcı	İrfan Fidan 25.07.2014 tarihli KYOK kararının imzacısı.	16.01.2015: İstanbul başsavcıvekili; 26.07.2016: İstanbul başsavcısı; 27.11.2020: Yargıtay üyesi; 23.01.2021: AYM üyeliğine seçilme; 10.03.2026: AYM başkanvekilliğine seçilme. [A2, belge s. 139–141; A29.1–A29.2]
Soruşturmayı kapatan savcı	İsmail Uçar Aynı KYOK kararının imzacısı.	İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığı görevindeyken 17.01.2024'te Yargıtay üyeliğine seçildi. [A2, belge s. 139–141; A29.3]
Soruşturmayı kapatan savcı	Fuzuli Aydoğdu Aynı KYOK kararının imzacısı.	20.01.2015: İstanbul başsavcıvekili; 15.06.2017: HSK genel sekreteri; 25.10.2019: Adalet Bakanlığı yüksek müşaviri; 27.11.2020: Yargıtay üyesi; 20.05.2025: HSK üyeliğine seçilme. HSK'nin resmî özgeçmişinde başkanvekili ve İkinci Daire başkanı olarak yer almaktadır. [A2, belge s. 139–141; A29.4]

İrfan Fidan'ın soruşturmayı kapatan savcılıktan Anayasa Mahkemesi başkanvekilliğine uzanan görev çizgisi, soruşturmayı yürüten savcıların meslekten çıkarılması ve polislerin tutuklanıp ağır hapis cezalarına mahkûm edilmesiyle birlikte okunmalıdır. SRL Swiss'in ileri sürdüğü bağımsızlık sorunu, bu sonuçların bölüm 1.5'te belgelenen siyasi suçlamalarla aynı süreç içinde ortaya çıkmasıdır: siyasi iktidara yönelen iddiaları soruşturan görevliler ağır yaptırımlarla karşılaşırken, dosyayı kapatan imzacılar yargının üst kademelerine yükselmiştir. Bu örüntü, benzer soruşturmaları yürütecek savcılar ve özgürlük lehine karar verecek hâkimler üzerinde caydırıcı etki doğurabilecek niteliktedir.

Mesleki ve cezai güvencelerin uygulanmasındaki karşılaştırma ayrıca somut bir karar üzerinden kurulmaktadır: İrfan Fidan hakkındaki şikâyet 2022'de yargısal takdir ve somut delil bulunmaması gerekçeleriyle işleme konulmamıştır. [A10] Türkiye makamlarından, soruşturmayı yürütenlerin işlemleri suçlama konusu yapılırken dosyayı kapatanların işlemleri bakımından kullanılan bu ölçütlerin neden ve nasıl farklı sonuçlar doğurduğu; kişisel suç isnadının mesleki takdirden hangi somut delillerle ayrıldığı; görevden alma ve yükselmelerde hangi nesnel ölçütlerin uygulandığı ve bütün bu işlemlerin hangi bağımsız denetime tabi tutulduğu açıklanmalıdır.

Mesleki sonuçların bu karşılaştırması nedensellik kanıtı olarak sunulmamaktadır. İhraçların ilan edilen disiplin gerekçeleri ile mahkûmiyetlerin örgütsel bağlantı ve kişisel fiil gerekçeleri de değerlendirme kapsamındadır. Atama ile belirli bir yargısal karar arasında talimat, ödüllendirme veya pazarlık bulunduğunu gösteren doğrudan belge bu incelemede tespit edilmemiştir. Kurumsal baskı değerlendirmesi, siyasi açıklamalar ve belgeli işlemlerin zaman ilişkisine dayanan SRL Swiss çıkarımıdır.

4 Nisan 2015 kararları ve karar veren hâkimlere yönelik işlemler

Yargıtay ilamı, 20 Nisan 2015 tarihli başvuruları, 24 Nisan'da İstanbul 29. Asliye Ceza Mahkemesinin reddi hâkim kararını ve 25 Nisan'da İstanbul 32. Asliye Ceza Mahkemesinin 2015/143–149 D. İş sayılı kararlarla 63 kişinin tahliyesine karar vermesini aktarmaktadır. İlam aynı zamanda bu kararların görev ve usul kurallarına aykırı olduğu yönündeki ulusal makam değerlendirmesini ve İstanbul 10. Sulh Ceza Hâkimliğinin yokluk kararlarını içermektedir. [A1, belge s. 249–251]

İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesinin 2015/366 E. dosyası dizi pusulasında, Klasör 173 içinde 26 Nisan tarihli infaz bürosu yazısı, 27 Nisan tarihli uygulama ve suç duyurusu yazıları, sekiz kişi yönünden 2015/145 D. İş tahliye evrakı ve 28 Nisan tarihli 2015/191 D. İş kararı kayıtlıdır. Son kayıt, tahliye kararlarının yok hükmünde sayılması ve müzekkerelerin infaz edilmeden iadesiyle ilgilidir. [A3, belge s. 56–57] Dizi pusulası, evrakın dosyada kayıtlı olduğunu gösterir; listelenen her yazının tam içeriğinin ayrıca incelendiği anlamına gelmez.

27 Nisan 2015'te Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın tahliye kararlarını yetki gasbı olarak nitelendirmesi ve HSYK toplantısını gecikmiş bulması, bu olay dizisinin siyasi boyutudur. Açıklamanın hâkimler hakkındaki işlemler sürerken yapılması, yalnız iki hâkimin durumunu değil, benzer dosyalarda özgürlük lehine karar verecek diğer hâkimler üzerindeki baskıyı da gündeme getirir. [A28.4; bölüm 1.5]

Başer ve Özçelik/Türkiye kararında (30694/15 ve 30803/15, 13 Eylül 2022; kesinleşme 30 Ocak 2023) AİHM, ilk tutuklamada hâkimlere tanınan soruşturma izni güvencesine uyulmadığını ve tutuklama anında makul suç şüphesi bulunmadığını tespit etmiştir. Mahkeme, usul düzensizliklerinin söz konusu ağır suçlarla yeterli bağlantı kurmadığını açıklamıştır. [A4, §§ 158–159 ve 198–203]

AİHM'in tespiti, hâkimlerin ilk tutuklandıkları tarihte bu tedbiri haklı gösterecek somut olgu ve bilginin ortaya konulmadığıdır. Mahkeme, daha sonra verilen mahkûmiyet kararlarının ilk tutuklamaya ilişkin bu değerlendirmeyi değiştirmediğini de açıkça belirtmiştir. Bu karar, sonraki yargılama ve işlemlerin bütünü hakkında hukuka uygunluk değerlendirmesi olarak kullanılamaz. [A4, §§ 199–203]

Kararın aksi yöndeki sonuçları da korunmalıdır: AİHM, Bakırköy 2. Ağır Ceza Mahkemesinin tutuklamaya karar verme yetkisi ve heyetin bağımsızlığı ile tarafsızlığı yönünden 5. madde ihlali bulmamıştır (§§ 161–168). Dosyaya erişim, tutukluluk süresi, itiraz gerekçelerine cevap verilmemesi ve 7. madde şikâyetleri kabul edilemez bulunmuştur. İlk tutuklama gerekçelerine ilişkin 5 § 3 ile 10. madde ayrıca incelenmemiştir. Dolayısıyla karar, bütün ulusal mahkemelerin bağımsız olmadığı veya tahliye kararlarının her yönüyle hukuka uygun bulunduğu şeklinde okunamaz. [A4, hüküm fıkrası 3–8]

SRL Swiss'in Raportörün incelemesine sunduğu husus, yargısal işlemin hemen ardından kullanılan cezai ve mesleki tedbirlerin diğer hâkimlerin bağımsız karar vermesi üzerindeki etkisidir. Hâkimlerin sorumluluğu hukuk içinde incelenebilir; ancak usul veya yetki uyuşmazlığı, kişiselleştirilmiş suç delili aranmadan ağır ceza tedbirlerine dönüştürüldüğünde görev güvencesi zedelenir. Türkiye'den, AİHM tespitlerinin bu kurumsal sorun bakımından nasıl ele alındığının açıklanması istenmektedir.

63 kişi tek bir soruşturmanın sanıkları değildir: AİHM, yedi ayrı soruşturmada tutuklu bir gazeteci ve 62 kolluk görevlisinden söz eder. Somut 25 Aralık bağlantısı ise Yargıtay ilamının 251. sayfasında kurulur: Yakub Saygılı, Kazım Aksoy, İbrahim Şener, Kişi 84, Kişi 12 ve Kişi 16'ın 2014/115949 soruşturması kapsamındaki tahliyeleri de söz konusudur. Bağlantı bu altı kişi üzerinden kurulmakta, 63 kişinin tamamına genellenmemektedir. [A1; A4, § 3]

Hükümetin AİHM'e sunduğu mektup/kart § 184'te aktarılmaktadır. Mahkeme § 199'da, belgenin ilk tutuklamadan çok sonra elde edilmesi nedeniyle bu tutuklamanın gerekçesi olarak incelenemeyeceğini belirtir. Kararda belgenin sahte olduğuna ilişkin bir tespit yoktur; böyle bir iddia bu bildirimin bulgusu değildir. [A4, §§ 184, 199]

5 Savunmanın delile erişimi ve avukatların etkili çalışması

4 Nisan 2016 tutanağı, emanette 191 harddisk, 18 DVD ve 10 CD bulunduğunu ve adli kopyalama ile hash işlemlerine ilişkin farklı maliyet teklifleri alındığını kaydetmektedir. 28 Haziran 2016 tarihli ara karar, savcılıkta imaj alındığı ve inceleme raporlarının dosyada bulunduğu; tam imajların geçmiş veya gizli soruşturmalara ait veriler içerebileceği gerekçeleriyle önceki teslim kararından dönmüştür. [A5, belge s. 30 ve 65] Önceki teslim kararı 9 Şubat 2016 tarihli 6 numaralı ara karardır; bundan dönülmesi 28 Haziran tarihli 10 numaralı ara kararda açıkça yazılıdır. 4 Nisan tutanağında ücret ve süre içeren adli kopyalama tekliflerinin bulunması, daha sonraki genel teknik imkânsızlık gerekçesiyle birlikte açıklanmalıdır. Bu kayıtlar fiilen kopya teslim edildiğini göstermez.

5 Eylül 2016'da mahkeme bilgisayar imajlarının alınmasının teknik olarak imkânsız olduğunun bildirildiğini belirterek talebi reddetmiş, görüntü ve HTS kayıtlarının kopyalanmasına karar vermiştir. Aynı tutanağın devamında duruşma sırasında avukat ile sanık arasında belge alışverişi talebi, avukatların cezaevinde görüşebildiği gerekçesiyle reddedilmiş; savunma için bilgisayar kullanımı konusunda cezaevine yazı yazılması kararlaştırılmıştır. Böylece sağlanan kolaylıklar ile devam eden sınırlamalar birlikte görülebilmektedir. [A5, belge s. 76–77]

8 Mart 2018 ara kararının 20/A bölümü; kamera kayıtları, HTS ve TİB verileri, dijital materyal imajları, delil harddiski, tanık tarafından teslim edildiği belirtilen bellek ve Haliç görüntülerine ilişkin talepler hakkında önceki ret kararlarına dayanarak yeniden karar verilmesine yer olmadığı sonucuna ulaşmıştır. [A5, belge s. 282]

8 Nisan 2025 tarihli dilekçede Yakub Saygılı, 2024/92 E. dosyasında bağımsız uzman mütalaası alabilmek için imajların teslimini yeniden istemiştir. Dilekçe, bu tarihte erişim sorununun savunma tarafından sürdürüldüğünü gösterir. Rapordaki doğrudan ret bulguları ise yukarıda tarih ve içeriği gösterilen mahkeme kararlarına dayanır. Sonraki dilekçenin nasıl sonuçlandırıldığı Türkiye makamlarından sorulmaktadır. [A6, belge s. 1–4]

İncelenmesi istenen mesele, dosyada herhangi bir erişim olanağı bulunup bulunmadığından ibaret değildir. Avukatın aleyhe kullanılan veriyi zamanında, kullanılabilir biçimde ve bağımsız teknik destekle sınayabilmesi gerekir. Üçüncü kişilerin verileri korunurken kontrollü inceleme, sınırlı kopyalama veya bağımsız uzman erişimi gibi seçeneklerin neden yeterli görülmediği açıklanmalıdır.

191 harddisk, 18 DVD ve 10 CD, emanetteki toplam materyale ilişkin tutanak bilgisidir; bunların tamamının her sanık aleyhine belirleyici delil olduğu sonucu çıkarılmamaktadır. A6, inceleme raporu düzenlenen 14 disk, özel uzman kuruluşça incelenen 84 disk ve tanık tarafından teslim edildiği belirtilen bir bellek için ayrı bir liste sunar; bazı satırlarda iddianame ve gerekçeli karar sayfalarını eşleştirir. Bu alt gruplar 191 toplamıyla özdeş kabul edilmemektedir. [A5–A6]

Haliç görüntüleri bakımından belge bağlantısı kısmen kurulabilmektedir: 8 Mart 2018 tutanağındaki 20/A kararı, 2015/1499 emanet numarasıyla anılan görüntülere erişim talebini önceki ret kararlarına bağlamaktadır. 2 Aralık 2024 hükmünün 633. sayfası aynı emanet numarasındaki iki adet 4 TB diskin saklanmasına; 630. sayfası Haliç görüntüleri ve Çek Cumhuriyeti toplantı fotoğrafları üzerinden TCK 328 kapsamında mahkûmiyete ilişkindir. Böylece erişim talebi, emanet kaydı ve mahkûmiyet konusu arasında somut bağlantı vardır. Bununla birlikte aynı emanet numarası, belirli görüntü dosyasının hash değerini, değişmezliğini veya savunmaya teslimini kanıtlamaz. Bu nedenle istenen teknik denetim, hükme etkili verinin elde edilmesi, bütünlüğü, gizlilik niteliği ve kişisel katkı üzerinde yoğunlaşmalıdır. [A5, belge s. 282; A21, belge s. 630, 633]

2024 hükmünde sanıkların bilgisayarda çalışma hakkının hüküm kesinleşinceye kadar sürdürülmesi de kararlaştırılmıştır. Bu tedbir savunmanın çalışma olanaklarını desteklemektedir; ancak çalışma imkânı tanınması, ihtilaflı ham verinin savunmaya teslim edildiğinin yerine geçmez. [A21, belge s. 635]

6 Tanık sorgulama ve savunmayı sunma imkânı

İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinin 31 Ocak 2019 tarihli 114. celse tutanağında Duran Denizci, kendisine yeni ulaşan belgeler arasında gizli tanık Bayrak'ın ifadesinin bulunduğunu, içeriğini henüz inceleyemediğini ve tanığa soru yöneltmek istediğini belirtmiştir. Mahkeme başkanı, ifadenin başka bir ceza dosyasında alındığını açıklamıştır. Duruşmanın sonunda 11 numaralı ara kararla tanığın yeniden dinlenmesi talebi "yerinde görülmeyen" talep olarak reddedilmiştir. [A14, belge s. 102 ve 115]

Bu kararın gerekçesi, birleştirme sonrasında yeni sanıkların tanığa soru yöneltebilme imkânını nasıl kullanacağını açıklamamaktadır. Tanığın kimliğinin korunması ile beyanının sınanması ayrı konulardır. Görüntü veya sesin gizlenmesi, soruların mahkeme aracılığıyla iletilmesi ve savunmanın çelişkileri ortaya koymasına imkân verilmesi birlikte düzenlenebilir. Koruma tedbiri, beyanın güvenilirliğini sınama imkânının tümüyle ortadan kaldırılmasına dönüşmemelidir.

Tutanak, yeniden dinleme talebini ve kısa ret gerekçesini doğrudan belgelemektedir. Bayrak beyanının her kişinin mahkûmiyetinde aynı ağırlığı taşıdığı varsayılmamaktadır. Talebimiz, bu beyana dayanılan hükümler bakımından savunmaya daha önce hangi sorgulama fırsatının tanındığının, beyanın hükümdeki rolünün ve tanık tekrar

dinlenmediyse hangi telafi edici güvencelerin sağlandığının açıklanmasıdır. [A14; A19, § 39]

Aynı tutanağın 102–104. sayfalarında, yeni gönderilen dijital belgelerin içeriği, ilgili tape ve log kayıtlarının hangi dosyadan geldiği ve bunların inceleme zamanı tartışılmıştır. Mahkeme başkanı belgelerin savcılar hakkındaki dosyadan geldiğini açıklamış; sanıklar belgeleri henüz inceleyemediklerini bildirmiştir. Bu kayıtlar, savunma hazırlığının yalnız dosyaya belge eklenmesiyle tamamlanmış sayılamayacağını göstermektedir. Belgenin teslim tarihi, açılabilirliği, ilgili kişiyle bağlantısı ve inceleme için sağlanan araçlar ayrıca önemlidir. [A14]

31 Ocak 2019 tarihli 13 numaralı ara karar, son savunma için her sanığa iki saat, her müdafiye otuz dakika ayırmıştır. Aynı celsede cezaevindeki savunma hazırlık süresinin haftalık yirmi dört saate çıkarılmasına ilişkin önceki yazıların titizlikle uygulanması da istenmiştir. Bu düzenlemeler birlikte değerlendirilmelidir: Hacimli ve yeni ulaşan deliller karşısında standart sürelerin her sanığın isnat ve delil kapsamına göre yeterli olup olmadığı, ek süre taleplerinin nasıl karşılandığı ve savunmanın hangi noktada kesildiği incelenmelidir. [A14, belge s. 114–116]

BM İnsan Hakları Komitesinin 32 No.lu Genel Yorumu'nun 32 ve 33. paragrafları, yeterli hazırlık süresini ve delile erişimi silahların eşitliğinin parçası saymaktadır. 39. paragraf ise savunmayla ilgili tanıkların dinlenmesini ve aleyhe tanıkların sorgulanması için gerçek bir fırsat tanınmasını gerektirir. Bu ölçütler uyarınca temel sorun, kaç kişinin dinlendiği veya toplam kaç celse yapıldığı değil; hükme etkili belirli bir beyan ve belgenin savunma tarafından sınanıp sınanamadığıdır. [A19]

7 Heyetlerin oluşumu ve nesnel tarafsızlık

Heyet incelemesi, isimlerin sıralanmasının ötesinde, önceki yargısal rolün sonraki yargılamayla ilişkisini ve belirleyici delilleri değerlendiren heyetin sürekliliğini ele almalıdır. Hacı İbrahim Gözükara, A13 çizelgesinde 17 Aralık soruşturmasının 2 Ekim 2013 tarihli dinleme kararını veren hâkim; A7 tutanaklarında ise 25 Aralık davasının 6 Ocak 2016 celsesinde üye ve 28 Haziran 2016 celsesinde başkan olarak görünmektedir. Bunlar bağlantılı fakat farklı soruşturma ve dava kayıtlarıdır. Nesnel tarafsızlık bakımından açıklanması gereken, önceki karar veya o karara ilişkin delil ve değerlendirmelerin sonraki davada inceleme konusu olup olmadığı ve bu rol örtüşmesine karşı hangi güvencelerin uygulandığıdır. [A13, belge s. 3; A7, belge s. 1, 62]

Karşılaştırılan kayıtlar	Somut değişiklik	İncelenmesi gereken güvence
06.01.2016 → 28.06.2016	Üç kişilik heyette yalnız Gözükara ortak; ilk tarihte üye, ikinci tarihte başkan. [A7]	İki üyenin değişme gerekçesi; yeni heyetin dosya ve önceki sözlü delilleri inceleme biçimi.
28.06.2016 → 05.09.2016	Üç kişilik heyette yalnız bir üye ortak; başkan değişmiş. [A7]	Görevlendirme ölçütleri, delillerin doğrudan değerlendirilmesi ve savunmanın itirazlarına cevap.

Karşılaştırılan kayıtlar	Somut değişiklik	İncelenmesi gereken güvence
2016 tutanakları → 02.12.2024 hükmü	Hüküm heyeti, örneklenen 2016 heyetlerinden farklı. [A7; A21]	Hükme esas delilleri nihai heyetin nasıl değerlendirdiği; yeniden dinleme ve tartışma olanağı.

Heyet değişikliklerinde incelenmesi gereken güvenceler; görevlendirme ölçütleri, dosyanın yeni heyetçe incelenmesi için tanınan süre, doğrudan dinlenmesi gereken delillerin yeniden değerlendirilmesi ve tarafsızlık itirazlarına verilen gerekçeli cevaplardır.

18 Mart 2025 tarihli dilekçe, heyet ve savcılar hakkında yapılan şikâyetlerle bağlantılı reddi hâkim talebini; 26 Eylül 2025 tarihli dilekçe ise adli kolluk işlemleri ve savcı talimatları bağlamında görev itirazını içermektedir. İlgili mahkemelerin nasıl cevap verdiği ve sonraki kanun yolu incelemesi Türkiye'den istenmektedir. [A8–A9]

Tutanak başlıkları heyetlerin değiştiğini doğrular. Görevlendirme ve iş bölümü kararları bulunmadan değişikliğin hukuka aykırı veya siyasi amaçlı olduğu kesinleştirilemez. A8'deki şikâyet ve reddi hâkim talebi de kendi başına taraflılığın kanıtı değildir. Açıklama talebi, değişikliklerin nesnel gerekçesi ve itirazların bağımsız biçimde incelenmesi üzerinde tutulmaktadır.

8 Delil şikâyetlerinde etkili ve bağımsız inceleme

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının 7 Şubat 2017 tarihli 2017/2743 S., 2017/9103 K. sayılı kararı, Hakan Sıralı ve diğer görevliler hakkında dijital delil raporlarının hazırlanmasına ilişkin şikâyeti sonuçlandırmıştır. Karar, yargılama sürerken mahkemenin kararını etkileyebilecek soruşturmanın hukuk kurallarıyla bağdaşmayacağını ve ileri sürülen konuların mahkeme değerlendirmesinden sonra ele alınabileceğini belirtmiş; mevcut aşamada dava açmayı gerektiren delil bulunmadığı gerekçesiyle kovuşturmaya yer olmadığına hükmetmiştir. [A15, birinci belge s. 1–2]

25 Mayıs 2018 tarihli 2018/82723 S., 2018/43547 K. sayılı kararda ise bilirkişi raporunun isabetine ilişkin savcılık değerlendirmesinin yargılamaya müdahale anlamına gelebileceği belirtilmiştir. Şikâyetin raporun sunulduğu mahkemede itiraz olarak ileri sürülmesi gerektiği, mahkemenin suç unsuru tespit etmesi hâlinde bildirim yapabileceği ve gerçeğe aykırı rapor düzenlendiğine ilişkin somut delil bulunmadığı gerekçeleriyle kovuşturmaya yer olmadığına karar verilmiştir. [A15, ikinci belge s. 1–2]

Bu iki gerekçe, yargılamayı yapan mahkemenin bağımsızlığına saygı ile ayrı bir sahtecilik veya delil müdahalesi şikâyetini inceleme görevi arasındaki ayrımı önemli hâle getirmektedir. Şikâyet bütünüyle ceza mahkemesine yönlendirilirken savunma teknik verilere ve bağımsız uzmana erişemiyorsa, itirazın doğrulanması için gereken imkân da ortadan kalkabilir. Etkili denetim için hangi teknik işlemin yapıldığı, hangi verilerin korunduğu, raporları kimin incelediği ve savunmaya hangi sonuçların bildirildiği gösterilmelidir.

Gölbaşı Cumhuriyet Başsavcılığının 23 Mart 2018 tarihli 2017/5327 S., 2018/946 K. sayılı kararı BTK'nın veri saklama ve yargısal taleplere cevap verme yetkisini; İstanbul

Cumhuriyet Başsavcılığının 22 Ekim 2018 tarihli 2018/117856 S., 2018/78547 K. sayılı kararı ise Avea/Türk Telekom yönünden veri saklama yükümlülüğünü değerlendirmiştir. İkinci karar ayrıca verinin delil olarak hukuka uygunluğunun yargılama ve kanun yolu mercilerince değerlendirileceğini belirtmiştir. Veri saklama yetkisine ilişkin bu gerekçeler, belirli verinin bütünlüğü, doğru kişiye aidiyeti veya teknik raporun doğruluğu konusundaki itirazların incelendiği sorusundan ayrıdır. [A16]

28 Kasım 2016 tarihli 2014/130976 S., 2016/75907 K. sayılı işlemden kaldırma kararı, Efkan Ala bakımından o tarihteki bakan soruşturması usulüne; Hüseyin Avni Mutlu ve Selami Altınok bakımından ise özel soruşturma hükümlerine, önceki kararlara ve somut delil bulunmadığı değerlendirmesine dayanmaktadır. Aynı karar, soruşturmacılar hakkındaki çok sayıdaki disiplin işlemini ve bazı meslekten çıkarma kararlarını da kaydetmektedir. Bu iki yön, görev nedeniyle uygulanan tedbirler ile bu tedbirlere karşı başvuru imkânlarının birlikte incelenmesini gerektirir. [A17, belge s. 4–6]

Raporun bu başlık altındaki talebi, her şikâyet hakkında mutlaka dava açılması değildir. Talep, esaslı teknik ve mesleki itirazların yetkili bir makam tarafından gerçekten incelenmesi; incelemenin hangi yöntemle yapıldığının açıklanması ve başvurucunun gerekçeli sonucu bağımsız bir merci önünde tartışabilmesidir.

Bu kararlar şikâyetlerin hangi gerekçelerle sonuçlandırıldığını belgelemektedir; dijital delilin sahte olduğunu veya tüm itirazların esastan incelenmediğini tek başına ispatlamaz. Veri saklamanın hukuki dayanağı ile belirli bir kaydın teknik güvenilirliği farklı sorulardır. SRL Swiss'in itirazı, ikinci sorunun dosya içinde hangi teknik inceleme ve etkili başvuru yoluyla cevaplandığının gösterilememesidir.

9 Türkiye genelinde yargı bağımsızlığı ve mesleki güvenceler

SRL Swiss'in 17 Aralık 2013–20 Ekim 2026 dönemini kapsayan Yargı Bağımsızlığı İzleme Raporu, hâkim ve savcıların görevden alınması ve nakli, disiplin ve ceza işlemleri, mahkeme heyetlerinin değişmesi ve ihlal kararlarının uygulanmaması sorunlarını 126 vaka kaydı üzerinden incelemektedir. Bu kayıtlar tekil kişi veya kesinleşmiş ihlal sayısı değildir. Mevcut bildirimin kurumsal bağlamı, SRL Swiss'in bu daha geniş incelemesiyle birlikte değerlendirilmiştir. [A31, giriş ve kaynak yöntemi]

SRL Swiss raporu, resmî işlem, mahkemece saptanmış ihlal ve kaynaklarda aktarılan iddiayı ayırmaktadır. Rapordaki 2013–2019 dönemine ilişkin bazı kayıtlar HRD Hukuk Komisyonunun çalışmasına dayandığından, aynı olayın iki raporda yer alması iki bağımsız doğrulama sayılmamaktadır. Bu başvurudaki ortak mesele, atama, nakil ve disiplin yetkilerinin yargısal takdiri yönlendirmesini önleyen güvencelerin fiilen işlemesidir. [A31, kaynak yöntemi ve vakaların ortak değerlendirmesi; A20]

23 Mayıs 2017 tarihli OL TUR 5/2017, 2016 sonrası hâkim, savcı ve avukatlara yönelik işlemler ile anayasal değişiklikleri ele alır. 30 Ocak 2019 tarihli AL TUR 2/2019, Murat Arslan dosyasında heyet değişiklikleri ve savunma sorunlarına ilişkindir. 14 Eylül 2020 tarihli OL TUR 15/2020 ise Anayasa'nın 159. maddesi ve Hâkimler ve Savcılar Kurulunun yapısına odaklanır. Son iki yazı, yargı bağımsızlığı raportörünün bu görev alanı kapsamında gönderdiği yazılardır. [A11–A12]

10 Uluslararası güvencelerin somut olaylara uygulanması

Bağımsız ve tarafsız mahkeme: Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme'nin 14/1. maddesi ve 32 No.lu Genel Yorum'un 19–21. paragrafları; atama, nakil, görevden uzaklaştırma, görev süresi ve yürütmenin etkisine karşı güvenceleri kapsar. Savcı değişikliği, hâkimlerin karar sonrasındaki tutuklanması ve heyetlerin oluşumu bu çerçevede birlikte incelenmelidir. Açıklanması gereken yalnız işlemin resmî yetkisi değil, yargısal görevin fiilen dış etkiden korunup korunmadığıdır. [A1; A4; A7; A19]

Savcılık görevinin korunması: BM Savcıların Rolüne Dair Yönergesi'nin 4. ilkesi savcıların mesleki görevlerini yıldırma, engelleme, taciz ve uygunsuz müdahale olmaksızın yerine getirebilmesini; 13. ilkesi tarafsızlığı ve lehe ile aleyhe bütün ilgili koşulların dikkate alınmasını öngörür. Soruşturmayı yürüten savcının değiştirilmesi ve soruşturmacılar hakkında ceza süreci başlatılması, dosya devrinin gerekçesi ve bireysel suç delilleri birlikte incelenerek değerlendirilmelidir. [A24.2]

Hâkimlerin karar güvencesi: BM Yargı Bağımsızlığı Temel İlkeleri'nin 2 ve 4. ilkeleri, yargısal kararların baskı, tehdit ve uygunsuz müdahaleden korunmasını gerektirir. 17–20. ilkeler, disiplin ve görevden çıkarma süreçlerinde adil usul ve bağımsız denetim güvencelerini düzenler. Başer ve Özçelik kararındaki ilk tutuklama tespitleri, bu güvencelerin yargısal karar veren kişiler bakımından neden vazgeçilmez olduğunu somutlaştırmaktadır. [A4] [A24.3]

Avukatın mesleki işlevi: BM Avukatların Rolüne Dair Temel İlkeler'in 16 ve 21. ilkeleri, mesleğin uygunsuz müdahaleden korunmasını ve bilgi ile belgelere zamanında erişimi düzenler. 22. ilke avukat ile müvekkil iletişiminin gizliliğini korur. Bu dosyadaki doğrudan bulgular, delile erişim ve duruşma sırasında savunma için belge alışverişi sınırlamalarıdır; incelenen tutanaklar avukat–müvekkil görüşmelerinin dinlendiğini ortaya koymamaktadır. Dijital verinin uzman yardımıyla sınanabilmesi ve ilgili belgenin duruşmada müvekkille değerlendirilebilmesi, etkili hukuki yardımın somut gerekleridir. [A5–A6; A14; A24.4]

Çekişmeli yargılama ve silahların eşitliği: Sözleşme'nin 14/3-b ve 14/3-e hükümleri ile Genel Yorum'un 32–34 ve 39. paragrafları, savunmanın delili öğrenmesini, anlamasını ve sınamasını gerektirir. Dosyaya sınırlı erişim sağlanması, erişilmeyen verinin mahkûmiyetteki rolü değerlendirilmeden yeterli görülemez. Genel bir ret gerekçesi de sonuca etkili belirli bir tanığın neden dinlenmediğini açıklamanın yerini tutmaz. [A13–A14; A19]

İtirazın bağımsızlığı ve gerekçeli karar: Venedik Komisyonunun CDL-AD(2017)004 sayılı görüşünün 86–88. paragrafları, dönemin yatay itiraz sisteminin tarafsız ve anlamlı inceleme açısından yetersizliğini ele almış; 89–91. paragrafları kişiye özgü ve esaslı itirazları karşılayan gerekçeyi vurgulamıştır. Bu değerlendirme, 2015 sürecinin tarihsel kurumsal bağlamı bakımından önemlidir. İncelenen kararların kendi gerekçeleri, itirazın hangi merciye açık olduğu ve o merciin itirazları nasıl karşıladığı ayrıca ortaya konulmalıdır. [A18]

10.1 Tamamlayıcı AİHM içtihadı ve uygulama sınırları

Kaynak	Bu başvurudaki işlevi
A25.1 — Kövesi / Romania 3594/19 • 05.05.2020	Başsavcının görev süresinin erken sona erdirilmesine karşı etkili yargısal denetim ve eleştirileri nedeniyle misilleme. Tek bir dosyanın devriyle özdeş değildir.
A25.2 — Baka / Hungary [GC] 20261/12 • 23.06.2016	Görev süresinin erken bitirilmesi ve yargısal reform eleştirileri nedeniyle yaptırımın caydırıcı etkisi (§ 167). Her mesleki işlem kendiliğinden ihlal değildir.
A25.3 — Ramos Nunes de Carvalho e Sá / Portugal [GC] 55391/13, 57728/13, 74041/13 • 06.11.2018	Disiplin uyuşmazlığında etkili yargısal inceleme ve duruşma güvenceleri. Ceza davasındaki heyet değişikliği hakkında doğrudan hüküm değildir.
A25.4 — Guðmundur Andri Ástráðsson / Iceland [GC] 26374/18 • 01.12.2020	Atamadaki açık aykırılık, temel kural ve etkili ulusal denetimden oluşan üç aşamalı inceleme. Sadece farklı hâkim adları yeterli değildir.
A25.5 — Alparslan Altan / Turkey 12778/17 • 16.04.2019	Hâkimin ilk tutuklanmasında usul ve somut şüphe güvenceleri; sonradan elde edilen delil ilk tutuklamanın tek dayanağı olamaz.
A25.6 — Al-Khawaja and Tahery / United Kingdom [GC] 26766/05, 22228/06 • 15.12.2011	Sorgulanamayan tanığın beyanında gerekçe, belirleyicilik ve dengeleyici güvenceler. İki başvurucudan biri için ihlal, diğeri için ihlal yoktur.

Bu kararlar somut olayın yerine geçen ihlal kanıtları değildir. Savcı dosya devri, hâkim ataması, mesleki disiplin, ilk tutuklama ve tanık sorgulama farklı hukuki sorunlardır; ilgili ölçütler yalnız karşılaştırılabilir noktaya uygulanmaktadır. [A25]

10.2 Kanunilik ve bireysel ceza sorumluluğu

Yüksel Yalçınkaya/Türkiye [BD] (15669/20, 26 Eylül 2023), ByLock kullanımına belirleyici ağırlık veren mahkûmiyet yaklaşımını AİHS'nin 7. ve 6. maddeleri; dernek ve sendika üyeliğinin kullanılmasını ise 11. madde yönünden incelemiş ve ihlaller bulmuştur. Mahkeme, özellikle ByLock deliline yaklaşımın sistemik niteliğini vurgulamıştır. Demirhan ve diğerleri/Türkiye (1595/20 ve 238 diğer başvuru, 22 Temmuz 2025), suçun maddi ve manevi unsurları bireyselleştirilmeden ByLock kullanımının örgüt üyeliğiyle eşitlenmesi karşısında 7. ve 6. madde ihlallerini yinelemiştir. [A27.1–A27.2]

Yasak/Türkiye [BD] (17389/20, 5 Mayıs 2026), eğitim yapılanmasında üstlenilen görevlerden kişinin terör amaçlarını bildiği ve bunlara bilerek katıldığı sonucuna otomatik olarak gidilemeyeceğini ortaya koymuştur. Büyük Daire, somut fiiller, kişinin rolü ve ilgili dönemin koşulları üzerinden suç kastının bireyselleştirilmemesini 7. maddeye aykırı bulmuştur. Burada esas alınan karar, 2024 tarihli Daire kararı değil, 2026 tarihli Büyük Daire kararıdır. [A27.3]

Bu ilkeler, hukuka uygun faaliyetlerin, aidiyetin veya irtibatın suçun unsurlarının yerine geçirilmesini engeller. Mevcut dosyada sorulması gereken, savcı talimatını uygulamak, yargısal karar vermek veya delil toplamak şeklindeki mesleki işlemlerin hangi somut davranış ve kastla suç teşkil ettiğidir. Sonradan yapılan örgüt nitelendirmesi, geçmişteki her işlemi kendiliğinden suç hâline getiremez. Örgüt üyeliği, hükümete karşı suç ve casusluk isnatları kendi unsurları bakımından ayrı ayrı incelenmelidir; bu üç AİHM kararı farklı isnatların sonucunu otomatik belirlemese de kanunilik ve bireysel sorumluluk denetiminin hukuki temelini güçlendirir. [A21; A27]

Yargıtay'ın 2013'teki işlemleri TCK 312'nin cebir ve şiddet unsuruyla ilişkilendiren gerekçesi de bu incelemenin merkezindedir. İlamın 700. sayfasında 15 Temmuz 2016 darbe girişimine ve örgütün bu tarihteki niteliğine atıf yapılmaktadır. SRL Swiss'in sorusu, sonraki olaylara ilişkin bu değerlendirmenin 2013'teki kişisel fiil, bilgi ve kastın yerine geçirilip geçirilmediğidir. Buna cevap, her kişi yönünden o tarihteki delilin ve savunmanın karşı açıklamasının gösterilmesiyle verilebilir. [A35, belge s. 700–703]

11 Bulguların birlikte değerlendirilmesi

Bulgular birlikte değerlendirildiğinde, başvurunun merkezindeki farklı muamele üç aşamada görülmektedir: soruşturma tedbirlerini uygulayan görevliler sanık hâline getirilmiş; bu görevliler lehine özgürlük kararı veren hâkimler tutuklanmış; soruşturmayı kapatan savcılar ise yargının üst kademelerine yükselmiştir. Tedbir kararlarını veren bazı hâkimlerin mesleklerini sürdürmesi ve üst görevlere atanması da bu karşılaştırmanın parçasıdır. SRL Swiss, siyasi suçlamaların eşlik ettiği bu olay dizisini, sonraki karar vericilerin bağımsızlığı üzerinde somut bir baskı ve caydırıcı etki göstergesi olarak değerlendirmektedir. [A1–A4; A7; A13; A21; A28–A30]

Savunma bakımından dijital materyale erişim, tanığın sorgulanması, bağımsız uzman incelemesi ve yeterli süre birbirini tamamlayan araçlardır. Bu araçlardan birinin verilmesi diğerindeki eksikliği kendiliğinden gidermez. Erişilmeyen veriye karşı uzman görüşü alınamaz; sorulamayan tanık beyanındaki çelişki duruşmada açıklığa kavuşturulamaz; geç teslim edilen kapsamlı belgenin etkisi hazırlık süresi tanınmadan tartışılamaz. Yargılamanın adilliği bu araçların birlikte ve zamanında kullanılabilmesine bağlıdır.

SRL Swiss'in değerlendirmesi, bu somut olay dizisinin yargı bağımsızlığı ve savunmanın mesleki işlevi bakımından uluslararası incelemeyi gerektirecek ağırlıkta olduğudur. İncelemenin odağı, her işlemin tek başına biçimsel olarak yetkili bir makamdan çıkmış olmasıyla sınırlanmamalıdır. Soruşturma, yargılama ve itiraz mekanizmalarının birlikte etkili bir güvence sağlayıp sağlamadığı değerlendirilmelidir.

12 İstenen açıklamalar ve düzeltici tedbirler

Özel Raportörden, görev alanı kapsamında uygun görmesi hâlinde Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine bir iddia mektubu (allegation letter) ile aşağıdaki soruları yöneltmesi, ilgili karar ve kayıtları istemesi ve düzeltici tedbirlerin uygulanmasını izlemesi talep edilmektedir. Başvuru, belgelenmiş yargısal ve kurumsal sorunlara ilişkindir; ayrıca bir acil çağrı talebi içermemektedir.

1. Soruşturmanın devri: 26 Aralık 2013 görev değişikliğinin kararı, gerekçesi, iş bölümü kaydı ve tedbirlerin durdurulmasına ilişkin yazılar açıklanmalı; delillerin korunması ve tefrik edilen soruşturmaların akıbeti bildirilmelidir.

2. Yargısal karar nedeniyle uygulanan tedbirler: Metin Özçelik ve Mustafa Başer'in ilk tutuklanması ile mesleki işlemlerine ilişkin bağımsız denetim sonuçları ve AİHM kararının uygulanması kapsamında alınan bireysel ve kurumsal tedbirler bildirilmelidir.

3. Dijital delil: Hangi materyalin hangi tarihte, hangi formatta ve hangi bütünlük doğrulamasıyla savunmaya verildiği açıklanmalı; kalan materyal için bağımsız uzman incelemesi ve gerektiğinde korumalı erişim sağlanmalıdır. Sadece inceleme raporunun teslimi ile ham verinin incelenebilirliği ayrı ayrı gösterilmelidir.

4. Tanıklar: Bayrak'ın yeniden dinlenmesi ve soruşturma savcıları ile karar veren hâkimlerin tanıklığı taleplerinin sonuçları bildirilmelidir. Aleyhe beyanın sorgulanması ve esasa etkili savunma tanıklarının dinlenmesi için uygulanabilir usuller sağlanmalıdır.

5. Savunma süresi: Belge teslim tarihleri, cezaevindeki çalışma olanakları, son savunma için tanınan fiilî süreler ve ek süre taleplerinin sonuçları açıklanmalıdır. Süreler dosya hacmi ve kişi başına düşen isnat kapsamına göre değerlendirilmelidir.

6. Heyet ve tarafsızlık: Örneklenen heyet değişikliklerinin görevlendirme ve iş bölümü gerekçeleri nelerdir; yeni heyet belirleyici delilleri nasıl inceledi; reddi hâkim taleplerine hangi gerekçelerle cevap verildi? Kararın içeriği nedeniyle mesleki misillemeyi önleyen nesnel ölçütler ve bağımsız denetim yolları nelerdir?

7. Teknik ve mesleki şikâyetler: Dijital delilin değiştirilmesi, raporların doğruluğu ve görev nedeniyle misilleme konularında hangi maddi incelemelerin yapıldığı açıklanmalıdır. Şikâyetin farklı makamlara yönlendirilmesi sonucunda esastan denetim dışında kalan hususlar bağımsız biçimde incelenmelidir.

8. Kesinleşen hükümler ve sonraki işlemler: 2023'te onanan hükümler ile bozulan suçlamalar ayrı gösterilerek, 2024 hükümlerine yönelik kanun yollarında ve 2024/92 E. dosyasındaki 2025 tarihli savunma talepleri hakkında verilen kararlar bildirilmelidir. İleri sürülen usul eksikliklerinin kesinleşmiş hükümler bakımından incelenmesi ve giderilmesi için hangi yolların fiilen kullanılabildiği açıklanmalıdır.

9. Siyasi açıklamalar ve bağımsız karar verme: Bölüm 1.5'teki açıklamalar karşısında ilgili savcı ve hâkimlerin siyasi baskıdan korunması için hangi somut önlemler alınmıştır? Suçlayıcı açıklamalara ilişkin masumiyet karinesi itirazları nasıl incelenmiştir? 27 Nisan 2015 açıklaması sırasında ve sonrasında HSYK'nın karar alma süreci, kullanılan belgeler ve bağımsız denetim yolları açıklanmalıdır.

10. Kararı verenler ve uygulayanlar: Bölüm 2'deki tedbirlerin her biri için savcının talebi, hâkime sunulan belgeler, izin kararı ve kolluk uygulaması eşleştirilmelidir. Karar veren hâkimler hakkında aynı işlemler yönünden hangi incelemeler yapılmıştır? Polislerin kararın sınırlarını aşan veya karardan bağımsız hangi kişisel fiili ve kastı suç sayılmıştır? Savcı ve hâkimlerin tanık olarak dinlenmesi talebi nasıl sonuçlandırılmıştır?

11. Farklı muamele ve mesleki güvenceler: Bölüm 3.1'de soruşturmayı yürütenler ile kapatanlar bakımından gösterilen görevden alma, ihraç, ceza ve yükselme işlemlerinin nesnel ölçütleri ve bağımsız denetim sonuçları nelerdir? Başer ve Özçelik'in

tutuklanmasının diğer hâkimler üzerindeki caydırıcı etkisini gidermek ve özgürlük lehine kararları misillemeden korumak için hangi somut tedbirler alınmıştır?

SRL Swiss, belgelenen olayların görev alanınız kapsamında incelenmesini, Türkiye makamlarından somut cevap ve kayıtlar istenmesini ve yargısal bağımsızlık ile etkili savunmayı sağlayacak tedbirlerin izlenmesini talep etmektedir. Öncelik; karar nedeniyle misillemeye karşı güvenceler, hükme etkili delilin bağımsız biçimde sınanması ve esaslı savunma itirazlarına gerekçeli cevap verilmesidir. Mahkûmiyetlerin kesinleşmiş olması, bu güvenceler yönünden uluslararası inceleme talebini ortadan kaldırmamaktadır. Bu sunum, ayrı bir bireysel görüş veya tazminat usulü başlatma talebi değildir.

Belge dizini ve hukuk kaynakları

A1 — Yargıtay 3 Ceza Dairesi 2021/4197 E 2023/2716 K. Savcı değişikliği, tedbirlerin durdurulması ve Nisan 2015 kararları. Belge ekleri s. 2–7.

A2 — İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı 25 Temmuz 2014 kararı. 2014/42981 S., 2014/54659 K. Sonuç gerekçeleri, bildirim, tefrik ve imzalar. Belge ekleri s. 8–11.

A3 — İstanbul 13 Ağır Ceza Mahkemesi 2015/366 dizi pusulası. Nisan 2015 tarihli karar ve yazışmaların resmî kayıtları. Belge ekleri s. 12–15.

A4 — AİHM Başer ve Özçelik Türkiye kararı. 30694/15 ve 30803/15. 13 Eylül 2022; kesinleşme 30 Ocak 2023. Tam metin. Belge ekleri s. 16–76.

A5 — İstanbul 13 Ağır Ceza Mahkemesi 2015/366 duruşma tutanakları. 4 Nisan 2016, 28 Haziran 2016, 5 Eylül 2016 ve 8 Mart 2018. Dijital materyal, erişim ve savunma talepleri. Belge ekleri s. 77–100.

A6 — 8 Nisan 2025 dijital delil imajları talebi. Yakub Saygılı, 2024/92 E. Bağımsız uzman incelemesi için imaj talebi ve materyal listesi. Belge ekleri s. 101–105.

A7 — Mahkeme heyetlerini gösteren tutanak ve hüküm başlıkları. 6 Ocak, 28 Haziran ve 5 Eylül 2016 heyetleri; 2023/180 E., 2024/241 K. hükmünün heyet bölümü. Belge ekleri s. 106–110.

A8 — 18 Mart 2025 reddi hâkim dilekçesi. Yakub Saygılı, 2024/92 E. Heyet hakkındaki şikâyetler bağlantısında reddi hâkim talebi. Belge ekleri s. 111–113.

A9 — 26 Eylül 2025 görev itirazı. Yakub Saygılı, 2024/92 E. Savcı talimatları ve adli kolluk işlemleri bağlamında görev itirazı. Belge ekleri s. 114–121.

A10 — Anayasa Mahkemesi 7 Eylül 2022 yazısı. İrfan Fidan hakkındaki şikâyetin işleme konulmaması ve gerekçesi. Belge ekleri s. 122–123.

A11 — Birleşmiş Milletler OL TUR 5/2017 yazısı. 23 Mayıs 2017. Yargı mensupları ve hukukçulara yönelik tedbirler ile anayasal değişiklikler. Belge ekleri s. 124–130.

A12 — Birleşmiş Milletler AL TUR 2/2019 ve OL TUR 15/2020 yazıları. 30 Ocak 2019 Murat Arslan dosyası; 14 Eylül 2020 Anayasa m. 159 ve HSK yapısı. Belge ekleri s. 131–145.

A13 — 9 Nisan 2025 savcı ve hâkimlerin dinlenmesi talebi. Yakub Saygılı, 2024/92 E. Karar tarihleri, mahkemeler ve yargı mensuplarını içeren çizelgeler. Belge ekleri s. 146–150.

A14 — İstanbul 14 Ağır Ceza Mahkemesi 31 Ocak 2019 tutanağı. 2016/304 E., 114. celse. Yeni belgeler, Bayrak'ın yeniden dinlenmesi, savunma hazırlığı ve süre kararı. Belge ekleri s. 151–159.

A15 — Dijital delil ve bilirkişi şikâyetlerine ilişkin iki karar. 7 Şubat 2017: 2017/2743 S., 2017/9103 K. 25 Mayıs 2018: 2018/82723 S., 2018/43547 K. Belge ekleri s. 160–164.

A16 — BTK ve Avea Türk Telekom verilerine ilişkin kararlar. 23 Mart 2018: 2017/5327 S., 2018/946 K. 22 Ekim 2018: 2018/117856 S., 2018/78547 K. Belge ekleri s. 165–173.

A17 — İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı 28 Kasım 2016 kararı. 2014/130976 S., 2016/75907 K. İşlemden kaldırma gerekçeleri ile disiplin ve ceza süreçlerine ilişkin kayıtlar. Belge ekleri s. 174–180.

A18 — Venedik Komisyonu CDL-AD(2017)004 görüşü. 10–11 Mart 2017. Özellikle §§ 86–91 ve 101–106. Yatay itiraz ve gerekçeli karar. Belge ekleri s. 181–186.

A19 — BM İnsan Hakları Komitesi 32 No lu Genel Yorum. CCPR/C/GC/32. Özellikle §§ 19–21, 32–34 ve 39. Bağımsızlık, delile erişim ve tanık sorgulama. Belge ekleri s. 187–193.

A20 — HRD 2019 yargı bağımsızlığı raporu. Ceza yargılamalarında birinci, ikinci ve üçüncü derece mahkemelerin kanunla kurulmuşluğu, bağımsızlığı ve tarafsızlığı. 52 sayfalık tam metin; özellikle §§ 66, 78–85, 109 ve 125. Belge ekleri s. 194–246.

Atıf düzeni: Metindeki "belge s." kaynağın kendi sayfasını, "Belge ekleri s." birleştirilmiş ek PDF'nin sayfasını gösterir. A1–A27 ana ek paketindedir; A28–A34 ayrı kaynak kayıtlarıdır. A24–A27, kaynak asıllarının sureti değil, bağlantı ve açıklama içeren kaynak fişleridir. A35–A36, bu denetimde eklenen seçilmiş karar sayfalarıdır. Kararların tamamı kurum arşivinde tutulur; seçilmiş sayfalar ilgili bağlam ve hüküm sonucuyla birlikte okunmalıdır.

A21 — 2 Aralık 2024 gerekçeli kararının künyesi ve hüküm bölümü. Belge ekleri s. 247–254.

A22 — Yakub Saygılı 4 Mart 2025 temyiz dilekçesinin ilk ve son sayfası. Belge ekleri s. 255–257.

A23 — Türkiye'nin AL TUR 3/2024 yazısına cevabı. Belge ekleri s. 258–279.

A24 — Uluslararası standartlar kaynak fişleri A24.1–A24.4. Belge ekleri s. 280.

A25 — AİHM içtihat kaynak fişleri A25.1–A25.6. Belge ekleri s. 281–282.

A26 — HRD yayıncı, raportör ve resmî cevap kaynak fişleri. Belge ekleri s. 283.

İzin çizelgesi raporun sonunda yer almaktadır. Sekiz kişiye ait imzalı izinler 03_Izinler klasöründe ayrı, iki sayfalık dosyalar hâlinde sunulmuştur. Bu belgeler delil eklerinin A numaralandırmasını değiştirmez.

A27 — Yalçınkaya, Demirhan ve diğerleri ve Yasak kararları: kanunilik ve bireysel ceza sorumluluğu kaynak fişi. Belge ekleri s. 284–285.

A28 — Siyasi açıklamaların tarihli kaynak kayıtları

A28.1–A28.4 aşağıdaki çevrimiçi kaynak kayıtlarıdır; doğrudan bağlantıları aşağıda yer almaktadır. Erişim: 11 Ekim 2026. A28.1 programın dönemsel basın aktarımı, A28.2 konuşmacının partisinin yayımladığı metin, A28.3–A28.4 ise Anadolu Ajansının tarihli konuşma haberleridir.

A28.1 | 29.12.2013 | Cumhuriyet | Yeni Bakandan operasyon sinyali https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/yeni-bakandan-operasyon-sinyali-23737

A28.2 | 04.01.2014 | AK Parti | Yargı darbesi yapılmak istendi https://www.akparti.org.tr/haberler/yargi-darbesi-yapilmak-istendi/

A28.3 | 21.06.2014 | Anadolu Ajansı | Yargı yoluyla darbe yapmaya yeltenenler için 34 yıl beklenmeyecek
https://mobile.aa.com.tr/tr/politika/yargi-yoluyla-darbe-yapmaya-yeltenenler-icin-34-yil-beklenmeyecek/149233

A28.4 | 27.04.2015 | Anadolu Ajansı | Yetki gasbı yapan bir yargı merci var https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/yetki-gasbi-yapan-bir-yargi-merci-var/53262

A29 — Görev değişiklikleri ve mesleki işlemlerin kaynakları

Çevrimiçi kaynak kayıtları. Erişim: 11 Ekim 2026. A29.1–A29.4 resmî kurum kayıtlarıdır; A29.5 HSYK açıklamasını aktaran tarihli haberdir.

A29.1 | Anayasa Mahkemesi: İrfan Fidan, resmî özgeçmiş. Bağlantı 7 Kasım 2026'da güncellendi.
https://www.anayasa.gov.tr/tr/baskanvekilleri-ve-uyeler/baskanvekilleri/irfan-fidan

A29.2 | Anayasa Mahkemesi: 10.03.2026, Başkanvekili seçimi https://www.anayasa.gov.tr/tr/duyurular/anayasa-mahkemesi-baskanvekili-secimi/

A29.3 | HSK: 17.01.2024, Yargıtay üyeliği seçimi https://www.hsk.gov.tr/yargitay-uyeligi-secimine-iliskin-duyuru_2001

A29.4 | HSK: Fuzuli Aydoğdu, resmî özgeçmiş https://www.hsk.gov.tr/fuzuli-aydogdu

A29.5 | Anadolu Ajansı, 12.05.2015: Zekeriya Öz'ün ihraç gerekçesi açıklandı; HSYK açıklaması
https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/zekeriya-ozun-ihrac-gerekcesi-aciklandi/48130

A30 — Tedbir kararı veren hâkimlerin sonraki görevlerine ilişkin resmî kayıtlar

A30.1 | Türkiye Adalet Akademisi, 16.01.2025, devir teslim https://taa.gov.tr/haber/turkiye-adalet-akademisinde-devir-teslim-toreni-gerceklestirildi

A30.2 | HSK, 16.07.2018, 226 sayılı karar; s. 2, sıra 38 https://hsk.gov.tr/Eklentiler/files/Yarg%C4%B1tay%20%C3%9Cyeli%C4%9Fine%20Se%C3%A7ilenler.pdf

A30.3 | HSK, 12.06.2026, 1251 sayılı karar; s. 3, sıra 67 https://hsk.gov.tr/Eklentiler/12062026213812062026-1251-adli-karar-siralipdf.pdf

A31 — SRL Swiss, Judicial Independence Monitoring Report, 17 December 2013–20 October 2026. Giriş, kaynak yöntemi ve vakaların ortak değerlendirmesi bölümleri. https://srlswiss.com/judicial-independence-in-turkiye-documented-cases-and-the-implementation-of-judgments/

A32 — Yargıtay 3. Ceza Dairesi, 2021/4197 E., 2023/2716 K. sayılı ilam, belge s. 638 ve 641. Süleyman Karaçöl ve Menekşe Uyar tarafından verilen iletişimin tespiti ve kayda alınması kararlarının aktarımı.

A33 — OHCHR, Özel Usullere bilgi sunulması rehberi, Consent and confidentiality bölümü. Hükümete ve kamuya isim açıklama tercihleri. Erişim 6 Kasım 2026. https://spsubmission.ohchr.org/en

A34 — AİHM, Practical guide on admissibility criteria, 31 Ağustos 2026, §§ 264–273: AİHS m. 35 § 2 (b), başka bir uluslararası inceleme veya çözüm usulü ile esasen aynı başvuru.
https://www.echr.coe.int/Documents/Admissibility_guide_ENG.pdf

A35 — Yargıtay 3. Ceza Dairesi, 9 Mayıs 2023, 2021/4197 E., 2023/2716 K. Tam ilamdan seçilmiş belge s. 700–712. TCK 312 mahkûmiyetlerinin düzeltilerek onanması, beraat ve bozma hükümleri. A35_Yargitay_Onama_ve_Bozma_Sonuc.pdf. Belge ekleri s. 286–299.

A36 — 17 Aralık dosyasının kişi ve safahat kayıtları. İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi 2016/304 E., 2019/63 K., belge s. 3–4 (Adem Atik ve Ayhan Arıkanoğlu isim kayıtları; diğer kişisel bilgiler çıkarılmıştır); 2023/81 E., 2024/115 K., 13 Eylül 2024, belge s. 72 (Yargıtay incelemesi ve tefrik kaydı). A36_17_Aralik_Kisi_ve_Safahat_Kayitlari.pdf. Belge ekleri s. 300–303.

İzin belgeleri ve dava bağlantısı

İmzalı izinlerin kaydı — 9 Kasım 2026

Aşağıdaki sekiz kişinin imzalı izin sayfaları gönderim paketine eklenmiştir. Her birinde tam açık paylaşım seçeneği işaretlidir. Diğer kişilerden izin alınması süreci devam etmektedir. Paylaşım izni, kimlik numaraları, adresler ve imzaların kamuya açık raporda yayımlanmasını gerekli kılmaz.

Adı ve soyadı	Belge tarihi	Paylaşım kapsamı	Dosya kaydı
Adem Atik	30.10.2026	Tam açık paylaşım	İki form sayfası
Mehmet Fatih Yiğit	28.10.2026	Tam açık paylaşım	Kayıt sayfası + imzalı s. 2
Ayhan Arıkanoğlu	28.10.2026	Tam açık paylaşım	Kayıt sayfası + imzalı s. 2
Yasin Topçu	27.10.2026	Tam açık paylaşım	Kayıt sayfası + imzalı s. 2
Mehmet Habip Kunt	27.10.2026	Tam açık paylaşım	Kayıt sayfası + imzalı s. 2
Kazım Aksoy	27.10.2026	Tam açık paylaşım	Kayıt sayfası + imzalı s. 2
Yakub Saygılı	30.10.2026	Tam açık paylaşım	Kayıt sayfası + imzalı s. 2
İbrahim Şener	30.10.2026	Tam açık paylaşım	Kayıt sayfası + imzalı s. 2

Adem Atik'in formunun iki sayfası da teslim edilmiştir. Diğer yedi kişi için teslim edilen imzalı ikinci sayfa, bir idari kayıt sayfasıyla birlikte iki sayfalık ayrı dosyada sunulmaktadır. İdari kayıt sayfası, imzalı formun eksik ilk sayfası yerine geçmez. Kaynak taramalar ve üzerlerindeki işaretler değiştirilmemiştir.

Kaynakların asılları değiştirilmemiştir. Gönderim eklerinde gereksiz kişisel veriler görünür biçimde karartılmış; yargısal gerekçeler ve kaynak sayfa atıfları korunmuştur. Diğer özel kişilerin rapordaki adları kişi kodlarıyla gösterilir; bu kodlar temsil veya paylaşım izni bulunduğunu ifade etmez.